

אמרי שמזאל

ראש השנה

סדר הקידוש
של ראש השנה
סדר אכילת הסימנים

פניני תורה ומוסר מדרש והלכה
על פרשת השבוע

נערך ונילקט מתוך השיעור השבועי
מפי בן של קדושים האדמו"ר
הרב שמזאל שמעון מזלידאנו שליט"א

יו"ל ע"י בית המדרש מוסדות התורה והחסד "בית מאיר"
ע"ש כ"ק מרן האדמו"ר הצדיק הגה"ק רבינו מאיר אבוחצירא זיע"א
אשדוד תשפ"ב

©
כל הזכויות שמורות
למכון להוצאת ספרים
שעל ידי מוסדות התורה והחסד
"בית מאיר"

ע"ש כ"ק מרן האדמו"ר הצדיק
הגה"ק רבינו מאיר אבוחצירא זיע"א
רחוב העצמאות 39
רובע הסיטי אשרוד
מייל : sisat2@gmail.com
לפרטים: 058-4150707

כל המעוניין להקדיש את החוברת להצלחה, לרפואה או לעלוי נישמת,

ניתן לפנות ל: 058-4150707

.....
לקבלת החוברת

במייל או בוואצפ, ניתן לשלוח הודעה

במייל- sisat2@gmail.com | בוואצפ: 058-4150707

ואלה יעמדו
על הברכה

הזכרת זו מוקדשת

לברכתם ולהצלחתם של

מור ולין מרדכי הי"ו

והילדים הודיה ורפאל הי"ו

שהקב"ה ימלא את כל מישאלות ליבם לטובה ולברכה

ויזכו לבריאות איתנה ופרנסה טובה שפע ברכה מזל

והצלחה בכל מעשיהם ידיהם ויזכו להיכתב ולהיחתם

בסיפרן של צדיקים גמורים, אמן.

מכתחות

ז סדר הדלקת נרות

ז סדר ליל ראש השנה

יד סדר הקידוש לליל ראש השנה

טו סדר סימני ראש השנה

יח סדר הקידוש ליום שבת וראש השנה

יט סדר ברכת המזון

כד מסכת ראש השנה

לג סדר הבדלה למוצאי ראש השנה

לו השיעור השבועי על ראש השנה

הלכות סדר ליל ראש השנה

הם חדשים יברך שהחיינו, בתנאי שלא כיוון עליהם בקידוש, ולא היו מגולים. ואחר כך יברך על פרי אדמה. שאינו נאכל כחלק מהסעודה ברכת בורא פרי האדמה כגון בננה או אבטיח ואחר כך יאכל סילקא, (תרד) כרתי, קרא, רוביא (לוביא) רימון, ראש כבש ותפוח בדבש, כך שבקשותיו הולכות וגדלות, ולפני האכילה יאמר הפסוקים והבקשות של כל סימן, יש נוהגים על פי סדר אחר והעיקר הוא שלא יקפיד ולא יכעס אלא יהא בלב טוב ויעשה הכל בכוונה טובה.

ד. לא יברך שהכל על ראש הכבש שהרי הוא חלק מהסעודה ואם אין לו ראש כבש יקח ראש של עוף או דג.

ה. אדם שקשה עליו לאכול מאכלים אלו אינו חייב לאוכלם ויכול לומר רק הבקשות כשהוא רואה אותם בלבד.

ו. סדר הנכון לבקשת רחמים של זו הלילה בין ע"פ הפשט בין ע"פ הסוד: קודם כל יברך בפה"ע על התמרים שהוא מתוק לסי' טוב וגם הוא ממין ז' ויכוין בברכתו לפטור כל מין פרי עץ המונח על השלחן ואח"כ יברך בורא פרי האדמה אם נמצא שם מין פרי האדמה שמברכין עליו בתוך הסעודה, כמ"ש לעיל (סי' קעז) ויכוין לפטור בברכתו את כל מין פרי האדמה המונח על השלחן, ואח"כ יקח סלקא ויאמר יה"ר שיסתלקו אויבינו וכו' ואח"כ כרתי ויאמר יה"ר שיכרתו אויבינו וכו' ואח"כ תמרי ויאמר יה"ר שיתמו אויבינו

א. מנהג ישראל בשתי הלילות של ראש השנה לפני הקידוש לומר בשמחה כסדר המובא להלן.

ב. סדר ליל ראש השנה הוא, תחילה יאמר כל הבקשות ואם חל בשבת אין מנהגו לומר פזמון אזמר בשבחין שאין אומרים שלום עליכם ואשת חיל ... ביו"ט של ראש השנה שחל בשבת כמבואר בשו"ת סוד ישירים (ה א סוף סי' יג) ע"ש, ובביתנו מימי מז"ק צ"ל לא נהגנו לומר שלום עליכם בכל יו"ט שחל בשבת ומה שכתב הרב ואין לי טעם מספיק בדבר זה וכו', אולי י"ל הטעם כדי לקום ביום ראש השנה לפני עלות השחר כמ"ש בשנה ראשנה פרשת נצבים אות יא ע"ש, ובסוד ישירים שם כתב ויתכן שבביל המהירות שמצוה למהר... לקדש מיד ע"ש.

אחר כך יאמר הקידוש, יטול ידיו ויבצע על הפת ויטבל הפרוסה בדבש ובמלח ג' פעמים, ואחר כך יאכל הפירות והירקות כנהוג. הנוהגים לערוך את סדר הסימנים הנאכלים אחרי הקידוש ולפני נטילת ידיים יזהרו שלא לאכול כזית מהפירות כדי שלא יכנסו לספק חיוב ברכה אחרונה.

ג. סדר קדימת אכילת הסימנים הוא, תמרים ראשונים, ויברך עליהם בורא פרי העץ, ואם

ראש השנה

אנחנו מבקשים שתקרע רוע וכו' שלא יש עוד מקטרגים, ואח"כ ירבו זכיותינו, ואחר שירבו זכיותינו נוסיף עוד במצות יען כי מצוה גוררת מצוה עד שנהיה מלאים מצות כרימון ואחר שביקשנו שנהיה מלאים מצות כרימון מעתה מבקשים עוד שנהיה לראש ר"ל צד הקדושה וכמ"ש ונתנך ה' לראש וכו' ועי"ז תתחדש עלינו שנה טובה ומתוקה. (על פי הכף החיים סי' תקפ"ג סעי' קטן כח)

וכו' ואח"כ קרא ויאמר יה"ר שתקרע וכו' ואח"כ רובי"א ויאמר שירבו זכיותינו ואח"כ רימון ויאמר שנהיה מלאים מצות כרימון ואח"כ ראש כבש ואח"כ תפוח בדבש, ובזה יהיו בקשותיו על הסדר שבתחילה מבקש שיסתלקו אויביו ואח"כ יכרתו ואח"כ יתמו ונ"ל בתחילה מבקש שיסתלקו סילוק בעלמא ואחר שיסלקו מעליו יכרתו שלא ישובו עוד לקטרג ואח"כ יתמו ר"ל שיתבטלו מן העולם לגמרי ואחר יתבטלו המקטרגים לגמרי

סדר הדלקת נרות לערב ראש השנה

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם,

אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו, וְצִוָּנוּ

לְהַדְלִיק נֵר שֶׁל יוֹם טוֹב:

סדר ליל ראש השנה

טוב לומר פתיחת אליהו הנביא ז"ל לפני הקידוש

וַיְהִי נָעַם אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ. וּמַעֲשֵׂה יְדִינוּ כּוֹנֵנָה עָלֵינוּ.

וּמַעֲשֵׂה יְדִינוּ כּוֹנֵנָהוּ:

פָּתַח אֱלֹהֵינוּ הַנְּבִיא זְכוּר לְטוֹב וְאָמַר, רַבּוֹן עֲלַמִּין דְּאַנְתָּ הוּא
 חַד וְלֹא בְּחֻשְׁבָּן, אַנְתָּ הוּא עֲלָאָה עַל כָּל עֲלָאִין, סְתִימָא עַל כָּל
 סְתִימִין, לִית מַחְשְׁבָה תְּפִיסָא בְּךָ כְּלָל, אַנְתָּ הוּא דְאַפְקֵת עֶשְׂר
 תְּקוּנָיו, וְקָרִינָן לוֹן עֶשְׂר סְפִירוֹן, לְאַנְהָגָא בְּהוֹן עֲלַמִּין סְתִימִין דְּלֹא
 אַתְּגַלְּיוֹן, וְעֲלַמִּין דְּאַתְּגַלְּיוֹן, וּבְהוֹן אַתְּכַפְּסִיאַת מִבְּנֵי נְשָׂא, וְאַנְתָּ הוּא
 דְקֻשְׁרִין לוֹן, וּמְיַחַד לוֹן, וּבְגִין דְּאַנְתָּ מְלַגָּאוּ, כָּל מְאֵן דְּאַפְרִישׁ חַד
 מִן חֲבֵרִיהּ מְאֵלִין עֶשְׂר, אַתְּחַשְׁיב לִיהּ כְּאֵלוּ אַפְרִישׁ בְּךָ:
 וְאַלִּין עֶשְׂר סְפִירוֹן אֵינּוֹן אֲזֵלִין כְּסֻדְרוֹן, חַד אַרְיָה, וְחַד קֶצֶר, וְחַד

בִּינוּנִי, וְאַנְתָּה הוּא דְאֲנֵהִיג לִוּן, וְלִית מֵאן דְאֲנֵהִיג לָךְ, לָא לְעִילָא
וְלָא לְתַתָּא וְלָא מְכַל סְטָרָא, לְבוּשֵׁין תְּקַנְתְּ לִוּן, דְּמִנְיֵיהּ פְּרַחֲוּ
נְשָׁמְתִין לְבַנֵּי נְשָׂא, וְכַמָּה גּוֹפִין תְּקַנְתְּ לִוּן, דְּאֲתִקְרִיאוּ גּוֹפָא לְגַבֵּי
לְבוּשֵׁין דְּמַכְסִין עֲלֵיהוֹן, וְאֲתִקְרִיאוּ בְּתַקּוּנָא דָּא, חֶסֶד דְּרוּעָא
יְמִינָא, גְבוּרָה דְּרוּעָא שְׂמָאלָא, תְּפַאֲרַת גּוֹפָא, נְצַח וְהוּד תְּרִין
שׁוּקִין, יְסוּד סִיּוּמָא דְּגּוֹפָא אוֹת בְּרִית קִדְּשׁ, מְלָכוּת פָּה תּוֹרָה
שְׂבַעַל פָּה קְרִינֵן לָהּ: חֶכְמָה מוֹחָא אִיהִי מַחְשְׁבָה מְלָגָאוּ, בִּינָה
לְבָא וּבָה הֵלֵב מִבִּין, וְעַל אֲלִין תְּרִין כְּתִיב הַנְּסֻתוֹת לִיהוָה
אַלְהֵינוּ, כְּתָר עֲלִיוֹן אִיהוּ כְּתָר מְלָכוּת, וְעֲלִיָּה אֲתָמַר מְגִיד
מִרְאשִׁית אַחֲרִית, וְאִיהוּ קְרַקְפְּתָא דְּתַפְּלִי, מְלָגָאוּ אִיהוּ יו"ד ק"א
וְא"ו ק"א, דְּאִיהוּ אֲרַח אֲצִילוֹת, אִיהוּ שְׁקִין דְּאִילָנָא בְּדְרוּעוּי
וְעַנְפוּי, כְּמִיָּא דְּאֲשְׁקִי לְאִילָנָא, וְאֲתַרְבִּי בְּהוּא שְׁקִין:

רְבוּן הָעוֹלָמִים, אַנְתָּה הוּא עֲלֵת הָעֲלוֹת, וְסַבְתָּ הַסְּבוֹת, דְּאֲשְׁקִי
לְאִילָנָא בְּהוּא נְבִיעוּ, וְהוּא נְבִיעוּ אִיהוּ כְּנִשְׁמַתָּא לְגּוֹפָא,
דְּאִיהִי חַיִּים לְגּוֹפָא, וּבְךָ לִית דְּמִיּוֹן וְלִית דְּיּוֹקְנָא מְכַל מַה דְּלָגָאוּ
וּלְבַר, וּבְרַאת שְׂמִיָּא וְאַרְעָא, וְאַפְקַת מְנַהוֹן שְׂמִשָּׂא וְסִיְהָרָא
וְכוֹכְבֵּיא וּמַזְלֵי, וּבְאַרְעָא אִילָנִין וּדְשָׂאִין וּגְנָתָא דְּעָדוֹן וְעִשְׂבִּין
וְחִיּוֹן וְעוֹפִין וְנוּנִין וּבְנֵי נְשָׂא, לְאַשְׁתְּמוּדְעָא בְּהוֹן עֲלָאִין, וְאִיךְ
יְתַנְהֵגוּן בְּהוֹן עֲלָאִין וְתַתָּאִין, וְאִיךְ אֲשְׁתְּמוּדְעוּן מְעֲלָאִי וְתַתָּאִי,
וְלִית דְּיַדְעַ בְּךָ כְּלָל וּבַר מְנַךְ לִית יְחוּדָא בְּעֲלָאִי וְתַתָּאִי, וְאַנְתָּה
אַשְׁתְּמוּדְעַ אָדוֹן עַל כְּלָא, וְכָל סְפִירוֹן כָּל חַד אִית לִיהּ שְׁם יְדִיעַ,
וּבְהוֹן אֲתִקְרִיאוּ מְלֶאכְיָא, וְאַנְתָּה לִית לָךְ שְׁם יְדִיעַ, דְּאַנְתָּה הוּא

מִמַּלְא כָּל שְׁמָהוּ, וְאַנְתָּ הוּא שְׁלִימוּ דְכֻלְהוּ, וְכַד אַנְתָּ תִסְתַּלַּק
 מִנְהוּן, אֲשַׁתְּאָרוּ כְּלָהוּ שְׁמָהּן כְּגוּפָא בְּלֹא נִשְׁמַתָּא: אַנְתָּ חֲפִים
 וְלֹאוּ בְּחֻכְמָה יְדִיעָא, אַנְתָּ הוּא מִבִּין וְלֹא מִבִּינָה יְדִיעָא, לִית
 לָךְ אַתָּר יְדִיעָא אֶלְא לְאַשְׁתְּמוּדְעָא תּוּקֶפְךָ וְחִילְךָ לְבַנֵּי נָשָׂא,
 וְלֹאֲחֻזָּא לֹון אִיךָ אַתְּנַהִיג עֲלִמָא בְּדִינָא וּבְרַחֲמֵי, דְאִינוּן צְדָק
 וּמְשֻׁפֵּט, כְּפּוּם עוֹבְדֵיהוּן דְּבַנֵּי נָשָׂא, דִּין אִיהוּ גְבוּרָה, מְשֻׁפֵּט
 עֲמוּדָא דְאַמְצָעִיתָא, צְדָק מַלְכוּתָא קֹדִישָׁא, מֵאֲזִי צְדָק תְּרִין
 סְמִכֵי קְשׁוּט, הִין צְדָק אוֹת בְּרִית, כְּלֹא לְאַחֻזָּא אִיךָ אַתְּנַהִיג
 עֲלִמָא, אֲבָל לֹאוּ דְאִית לָךְ צְדָק יְדִיעָא דְאִיהוּ דִּין, וְלֹאוּ מְשֻׁפֵּט
 יְדִיעָא דְאִיהוּ רַחֲמֵי, וְלֹאוּ מְכַל אֵלִין מְדוּת כְּלָל: קוּם רַבֵּי שְׁמַעוֹן
 וְיִתְחַדְּשׁוּן מַלְיִן עַל יְדֶךָ.

ואחר כך יאמר

וְנַח מְצָא חֵן בְּעֵינֵי יְהוָה יֵאָהֳדוּנָה: י"ב פעמים:
 וַיִּזְרַע יִצְחָק בְּאֶרֶץ הַהֵיא וַיִּמְצָא בַּשָּׂנֶה הַהִיא מֵאָה
 שְׁעָרִים, וַיְבָרְכֵהוּ יְהוָה יֵאָהֳדוּנָה: י"ב פעמים:
 כִּי עָמַד מְקוֹר חַיִּים, בְּאוֹרֶךְ נִרְאָה אוֹר: עשר פעמים:
 אוֹר זָרַע לְצַדִּיק, וְלִישָׁרֵי לֵב שְׁמַחָה: י"ז פעמים:
 וְאַמְרָתֶם כֹּה לְחֵי, וְאַתָּה שְׁלוֹם וּבֵיתְךָ שְׁלוֹם וְכֹל אֲשֶׁר
 לָךְ שְׁלוֹם: עשר פעמים:

תחילת שנה וברכותיה: (י"א ג' פעמים)

טוב לומר גם בקשה זו (מספר "לשון חכמים" ח"א)

תפלות אלו חברן הגאון ר' יוסף חיים זצוק"ל, אשר קשר בין הבקשות לצדיקים שבזכותם מבקשים. כגון: תפתח לנו שערי דעת הבהיר, בזכות מרדכי בן יאיר, ע"פ הגמרא במנחות (דף סה ע"א) שנקרא פתחיה שפותח בדברים ודורשן, והיה מופלא שבסנהדרין: וכן "שערי מדע בזכות בניהו בן יהוידע", כידוע שהגאון הרי"ח התפלל על קברו וזכה להשגות בנגלה ובנסתר. "שערי פרנסה בזכות רבי חנינא בן דוסא", ע"פ הגמרא בתענית (דף כד ע"ב) שכל העולם ניזון בזכותו: "שערי פדיה בזכות רבי יהושע בן חנניא", ע"פ הגמרא בגיטין (דף נח ע"א) שהיה משתדל הרב במצוה זו. "שערי תחנון בזכות יהושע בן נון", ע"פ הגמרא בתענית (דף יד ע"ב) אין אדם חשוב רשאי ליפול על פניו אא"כ נענה כיהושע בן נון (מחזור איש מצליח)

אָנָּא יְהוָה יֵאֱהוּדוּנְהִי הָאֵל הַגָּדוֹל הַגְּבוּר וְהַנּוֹרָא:

תִּפְתַּח לָנוּ שְׁעָרֵי אוֹרָה.	בְּזִכּוֹת הַצְּדִיק הַסּוֹפֵר עֲזָרָא:
תִּפְתַּח לָנוּ שְׁעָרֵי אֱהָבָה.	בְּזִכּוֹת אַבְיֵי וְרָבָא:
תִּפְתַּח לָנוּ שְׁעָרֵי בְרָכָה.	בְּזִכּוֹת אֶסְתֵּר הַמְּלֻכָּה:
תִּפְתַּח לָנוּ שְׁעָרֵי בִינָה.	בְּזִכּוֹת רַבִּי נְחוּנְיָא בֶּן הַקָּנָה:
תִּפְתַּח לָנוּ שְׁעָרֵי גְדֻלָּה.	בְּזִכּוֹת הָאָמוּרָא עוּלָא:
תִּפְתַּח לָנוּ שְׁעָרֵי דַעַת הַבְּהִיר.	בְּזִכּוֹת מְרֻדְכֵי בֶּן יֶאִיר:
תִּפְתַּח לָנוּ שְׁעָרֵי הַצְּלָחָה.	בְּזִכּוֹת רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן קֶרְחָה:
תִּפְתַּח לָנוּ שְׁעָרֵי וַעֲד טוֹב.	בְּזִכּוֹת מֹשֶׁה הַנִּקְרָא טוֹב:
תִּפְתַּח לָנוּ שְׁעָרֵי זְמָרָה.	בְּזִכּוֹת רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן בְּתִרְיָה: תִּפְתַּח לָנוּ
שְׁעָרֵי חֲנִינָה.	בְּזִכּוֹת הַנְּבִיאָה חַנָּה:

בְּזִכּוֹת רַבִּי יְהוּדָה בֶּן תִּימָא:

בְּזִכּוֹת הַנְּבִיאָה דְּבוּרָה:

בְּזִכּוֹת רַבִּי עֲקִיבָא:

בְּזִכּוֹת הַנְּבִיא אֱלִישָׁע:

בְּזִכּוֹת הַצַּדִּיק אֲשֶׁר:

בְּזִכּוֹת מַכִּיהוּ בֶּן יִמְלָא:

בְּזִכּוֹת נַחֲמִיָּה בֶּן חַכְלִיָּה:

בְּזִכּוֹת בְּנֵיהוּ בֶּן יְהוּדָע:

בְּזִכּוֹת רַבִּי יְהוּדָא בֶּן בָּבָא:

בְּזִכּוֹת הַנְּבִיא מִיכָה:

בְּזִכּוֹת רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן פְּרַחְיָה:

בְּזִכּוֹת רַבִּי יְהוּדָה בֶּן בְּתִירָה:

בְּזִכּוֹת רַבִּי חֲנִינָא בֶּן דּוֹסָא:

בְּזִכּוֹת רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן חֲנַנְיָה:

בְּזִכּוֹת חֲנַנְיָה מִישָׁאל וְעֶזְרִיָּה:

בְּזִכּוֹת שָׁרָה וְרַבְּקָה:

בְּזִכּוֹת רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי:

בְּזִכּוֹת הַצַּדִּיק בְּנֵימִין:

בְּזִכּוֹת יְהוֹשֻׁעַ בֶּן נוּן:

תַּפְּתַח לָנוּ שְׁעָרֵי חַכְמָה.

תַּפְּתַח לָנוּ שְׁעָרֵי טְהָרָה.

תַּפְּתַח לָנוּ שְׁעָרֵי טוֹבָה.

תַּפְּתַח לָנוּ שְׁעָרֵי יְשֻׁעַ.

תַּפְּתַח לָנוּ שְׁעָרֵי יִשְׂרָאֵל.

תַּפְּתַח לָנוּ שְׁעָרֵי כָל־כְּלָה.

תַּפְּתַח לָנוּ שְׁעָרֵי לְוִיָּה.

תַּפְּתַח לָנוּ שְׁעָרֵי מַדְעָה.

תַּפְּתַח לָנוּ שְׁעָרֵי נְדָבָה.

תַּפְּתַח לָנוּ שְׁעָרֵי סְמִיכָה.

תַּפְּתַח לָנוּ שְׁעָרֵי עֲלִיָּה.

תַּפְּתַח לָנוּ שְׁעָרֵי עֶזְרָה.

תַּפְּתַח לָנוּ שְׁעָרֵי פְּרִנְסָה.

תַּפְּתַח לָנוּ שְׁעָרֵי פְּדִיָּה.

תַּפְּתַח לָנוּ שְׁעָרֵי פְּרִיָּה וְרַבְּיָה.

תַּפְּתַח לָנוּ שְׁעָרֵי צְדָקָה.

תַּפְּתַח לָנוּ שְׁעָרֵי צַדִּיק חַיִּי.

תַּפְּתַח לָנוּ שְׁעָרֵי קַץ הַיָּמִין.

תַּפְּתַח לָנוּ שְׁעָרֵי קַבְּלַת תַּחֲנוּן.

תִּפְתַּח לָנוּ שְׁעָרֵי רוּמּוֹת אֵל.
 תִּפְתַּח לָנוּ שְׁעָרֵי שְׂבַע.
 תִּפְתַּח לָנוּ שְׁעָרֵי תְּעוּדָה.
 תִּפְתַּח לָנוּ שְׁעָרֵי תְּבוּנָה.
 בְּזִכּוֹת דָּוִד מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל:
 בְּזִכּוֹת הַצְּדָקָת אֱלִישֶׁבַע:
 בְּזִכּוֹת חֲזַקְיָהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה:
 בְּזִכּוֹת הַנְּבִיא יוֹנָה:
 תּוֹדִיעֵנִי אֲרַח חַיִּים, שְׂבַע שְׂמֵחוֹת אֶת פְּנִיךָ, נְעֻמוֹת בְּיַמִּינְךָ
 נְצַח:

אָנָּה יְהוָה יֵאֱהַדוּנָהּ הוֹשִׁיעָה נָּא,
 אָנָּה יְהוָה יֵאֱהַדוּנָהּ הַצְּלִיחָה נָּא:

כִּפְתּוּב: יֵשָׂא בְּרָכָה מֵאֵת יְהוָה יֵאֱהַדוּנָהּ, וְצִדְקָה מֵאֱלֹהֵי
 יִשְׂרָאֵל: וְהָיָה כְּעֵץ שֶׁתּוֹל עַל פְּלָגֵי מַיִם, אֲשֶׁר פְּרִיו יִתֵּן
 בְּעֵתוֹ וְעָלָהוּ לֹא יִבּוֹל, וְכֹל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה יִצְלִיחַ:

אָנָּה יְהוָה יֵאֱהַדוּנָהּ הָאֵל הַגָּדוֹל הַגְּבוּר וְהַנּוֹרָא:

שָׁנָה זוֹ תִּהְיֶה שְׁנַת אוֹרָה. וְנִהְיֶה חַכְמִים וְנִבְוֹנִים בְּתוֹרָה:
 שָׁנָה זוֹ תִּהְיֶה שְׁנַת בְּרָכָה. וְהִיְתָה לֵה' הַמְּלוּכָה:
 שָׁנָה זוֹ תִּהְיֶה שְׁנַת גִּילָה. סְלוּ סְלוּ הַמְּסֻלָּה:
 שָׁנָה זוֹ תִּהְיֶה שְׁנַת דִּיצָה. ה' מְשֻׁכְנֵי אַחֲרֵיךָ נְרוּצָה:
 שָׁנָה זוֹ תִּהְיֶה שְׁנַת הַצְּלָחָה. וְנָסוּ יָגוֹן וְאַנְחָה:
 שָׁנָה זוֹ תִּהְיֶה שְׁנַת וַעֲד טוֹב. כִּי ה' יִתֵּן הַטּוֹב:

וְלִילָה פִּיּוֹם יָאִיר כַּחַשְׁכָּה כְּאוֹרָה:
 וּפְדוּיֵי ה' יִשׁוּבוּן וּבָאוּ צִיּוֹן בְּרִנָּה:
 אָמְרוּ לְבַת צִיּוֹן הִנֵּה יִשְׁעֶךָ בָּא:
 מֵה נָאוּוּ עַל הַהָרִים רַגְלֵי מַבְשָׁר:
 אֲדַנֵּי אֱלֹהִים יִצְמִיחַ צְדָקָה וּתְהַלֵּה:
 דְּשִׁנְתָּ בְּשִׁמּוֹן רֵאשִׁי כּוֹסֵי רוּיָה:
 תִּשְׁוֹאוֹת חֵן חֵן לָהּ:
 וְעַל כָּל פְּשָׁעִים תִּכְסֶּה אֶהְבֶּה:
 צִוָּה ה' אֶת הַבְּרָכָה:
 שְׁשׁוֹן וְשִׁמְחָה יִמְצָא בָּהּ: תּוֹדָה וְקוֹל זְמֶרָה:
 וּמְלָאוּ פָּנָי תִּבְל תְּנוּבָה:
 חֵן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים וְרוּחַ וְהַצְלָה:
 עֲטַרְתַּ זְקֵנִים וּתְפָאֶרֶת בָּנִים:
 ה' לֹא יִמְנַע טוֹב לַהוֹלְכִים בְּתַמִּים:
 וְהִנֵּה רָחַל בָּאָה עִם הַצֹּאֵן:
 ה' יְבָרֶךְ אֶת עַמּוֹ בְּשָׁלוֹם:
 וְהָיָה הָעֶקֶב לְמִישׁוֹר וְהָרְכָסִים לְבִקְעָה:
 וּמְטוֹב בֵּית יְהוָה יֵאָהֲדוּנָהי נִשְׁבְּעָה, וְכִכְפָּתוֹב: וּשְׂאֲבָתָם מִיָּם
 בְּשִׁשׁוֹן, מִמַּעַיְנֵי הַיְשׁוּעָה: לִישׁוּעָתָךְ קוּיָתִי יְהוָה יֵאָהֲדוּנָהי:

לִישׁוּעַתְךָ קִוִּיתִי יְהוָה יֵאֱהוּנָהּ:

לְפִוּרְקָנְךָ סִבְרִית יְהוָה יֵאֱהוּנָהּ:

אָנָּה יְהוָה יֵאֱהוּנָהּ הוֹשִׁיעָה נָּא, ב' פעמים

אָנָּה יְהוָה יֵאֱהוּנָהּ הַצְּלִיחָה נָּא: ב' פעמים

סדר הקידוש לליל ראש השנה

וּבִיּוֹם שְׂמֵחַתְכֶם וּבְמוֹעֲדֵיכֶם וּבְרֵאשֵׁי חֲדָשֵׁיכֶם
וּתְקַעְתֶּם בַּחֲצָצְרוֹת עַל עֲלֵתֵיכֶם וְעַל זְבָחֵי שְׁלָמֵיכֶם,
וְהָיוּ לָכֶם לְזִכְרוֹן לְפָנַי אֱלֹהֵיכֶם אֲנִי יְהוָה יֵאֱהוּנָהּ
אֱלֹהֵיכֶם:

סִבְרֵי מָרְנָן. ועונים: לְחַיִּים:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה יֵאֱהוּנָהּ, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם,

בוֹרֵא פְרֵי הַגֶּפֶן:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה יֵאֱהוּנָהּ, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר
בָּחַר בָּנוּ מִכָּל עָם. וְרוֹמְמָנוּ מִכָּל לְשׁוֹן. וְקִדְּשָׁנוּ
בְּמִצּוֹתָיו. וַתִּתֵּן לָנוּ יְהוָה יֵאֱהוּנָהּ אֱלֹהֵינוּ. אֶת יוֹם
הַזִּכְרוֹן הַזֶּה. אֶת יוֹם טוֹב מְקַרָּא קֹדֶשׁ הַזֶּה. יוֹם תְּרוּעָה
מְקַרָּא קֹדֶשׁ זֵכֶר לִיצִיאַת מִצְרַיִם. וּדְבָרְךָ מְלַכְנוּ אִמֵּת

ברתי:

יקח כרתי ויאמר בקשה זו, ויכוין על הכוחות הרעות שנבראו מהעוונות ומניצוצי קרי:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה יֵאֱהֹוּנְהִי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ,
שְׂיִכְרְתוּ אוֹיְבֵינוּ וְשׁוֹנְאֵינוּ וְכָל מְבַקְשֵׁי רַעַתְנוּ. "תָּרַם יְדָךְ
עַל צָרֶיךָ, וְכָל אֹיְבֶיךָ יִכְרְתוּ:" (מיכה ה, ח):

תמור:

יכוין על האויבים התחתונים:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה יֵאֱהֹוּנְהִי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ,
שְׂיִתְּמוּ אוֹיְבֶיךָ וְשׁוֹנְאֶיךָ וְכָל מְבַקְשֵׁי רַעַתְנוּ. "יִתְּמוּ חַטָּאִים
מִן הָאָרֶץ וּרְשָׁעִים עוֹד אֵינָם בְּרָכִי נַפְשִׁי אֶת יְהוָה יֵאֱהֹוּנְהִי
הַלְלוּיָהּ" (תהלים קד, לה): "וּבַחֲסֵדְךָ תִצְמִית אֹיְבֵי, וְהֶאֱבַדְתָּ כָּל
צָרַי נַפְשִׁי, כִּי אֲנִי עֲבָדְךָ" (שם קמג, יב):

קרא:

יקח קרא ויאמר בקשה זו, וכשאומר: "שתקרע רוע גזר דיננו" יכוין בשם קר"ע:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה יֵאֱהֹוּנְהִי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ,
שְׂתִקְרַע רוּעַ גְּזַר דִּינְנוּ, וְיִקְרָאוּ לְפָנֶיךָ זְכוֹתֵינוּ:

לזביא:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה יֵאֱהֹוּנְהִי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ,

שִׁירְבוּ זְכוֹתֵינוּ וּתְלַבְּבוּנוּ:

רימון מתוק:

יקח רימון ויאמר:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה יֵאֱהַדוֹנָהי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ,
שְׁנֵהֶיָה מְלֵאִים מְצוֹת כְּרֵמוֹן:

תפוח בדבש:

יקח תפוח ויטבל אותו בדבש, ויש נוהגים בתפוח מבושל בסוכר, ויאמר:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה יֵאֱהַדוֹנָהי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ,
שֶׁתִּתְחַדֵּשׁ עָלֵינוּ שָׁנָה טוֹבָה וּמְתוֹקָה. "מִרְשֵׁית הַשָּׁנָה וְעַד
אַחֲרִית שָׁנָה:" (דברים יא, יב):

דגים:

אחר כך יקח דגים ויאמר:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שְׁנֵהֶיָה
לְרֹאשׁ וְלֹא לְזַנְבִּי וּשְׁנֵהֶיָה וְנִרְבָּה כְּדָגִים.

ראש כבש:

יקח ראש כבש, ואם אין לו יקח ראש עוף, אבל אם אין לו ראש כבש לא יאמר: "ותזכור לנו

עקידתו ואילו" וכו', אלא רק "שנהיה לראש ולא לזנב":

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה יֵאֱהַדוֹנָהי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ,

שְׁנֵהִיָּה לְרֹאשׁ וְלֹא לְזָנֵב. וְתִזְכֹּר לָנוּ עֲקִדְתּוֹ וְאִילוֹ שֶׁל
יִצְחָק אָבִינוּ עָלֵינוּ הַשָּׁלוֹם, בֶּן אַבְרָהָם אָבִינוּ עָלֵינוּ הַשָּׁלוֹם:

סדר הקידוש

ליום של ראש השנה

וּבְיוֹם שְׂמֵחַתְכֶם וּבְמוֹעֲדֵיכֶם וּבְרֵאשֵׁי חֲדָשְׁכֶם
וְתִקְעֶתֶם בַּחֲצֹצְרוֹת עַל עֲלֵיתֵיכֶם וְעַל זְבָחֵי שְׁלָמֵיכֶם,
וְהָיוּ לָכֶם לְזִכְרוֹן לְפָנַי אֱלֹהֵיכֶם אָנִי יְהוָה יֵאֱהַדוֹנָהי
אֱלֹהֵיכֶם:

סְבְרֵי מָרְנֵן. ועונים: לְחַיִּים:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה יֵאֱהַדוֹנָהי, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם,

בוֹרֵא פְרֵי הַגֶּפֶן:

ברכת המזון

אֲבָרְכָה אֶת יְהוָה יֵאֱהוּדוּנְהִי בְכָל עֵת. תַּמִּיד תִּהְלֶתוּ בְּפִי: סוּף דְּבַר הַכֹּל נִשְׁמָע. אֶת
הָאֱלֹהִים יִרְא וְאֶת מִצְוֹתָיו שְׁמֹר, כִּי זֶה כָּל הָאָדָם: תִּהְלֶת יְהוָה יֵאֱהוּדוּנְהִי יְדַבֵּר פִּי.
וַיְבָרֵךְ כָּל בָּשָׂר שֵׁם קֹדֶשׁוֹ לְעוֹלָם וָעֶד: וַאֲנַחְנוּ נִבְרָךְ יְהוָה מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם הַלְלוּיָהּ:
וַיְדַבֵּר אֱלִי, זֶה הַשְּׁלַחַן אֲשֶׁר לִפְנֵי יְהוָה יֵאֱהוּדוּנְהִי:

אם הם שלושה אומר המזמן: הב לן ונברך למלכא עלאה קדישא: עונים: שמים: אומר המזמן: ברשות
מלכא עלאה קדישא, (בשבת יסיף: וברשות שבת מלקתא). וברשות מורי ורבותי, וברשותכם, נברך שאכלנו
משלו: והמסובים עונים: ברוך שאכלנו משלו ונטובו חיינו: והמזמן חוזר: ברוך שאכלנו משלו ונטובו חיינו:
ואם הם עשרה או יותר אומר המזמן: נברך אלהינו שאכלנו משלו: והמסובים עונים: ברוך אלהינו
שאכלנו משלו ונטובו חיינו: והמזמן חוזר: ברוך אלהינו שאכלנו משלו ונטובו חיינו: ועונים המסובים:
ברוך (אם יש עשרה אומרים: אלהינו) שהשמחה במעוננו, שאכלנו משלו ונטובו חיינו: והמזמן חוזר: ברוך
(בעשרה: אלהינו) שהשמחה במעוננו, שאכלנו משלו ונטובו חיינו:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה יֵאֱהוּדוּנְהִי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, הָאֵל הַזֶּן
אוֹתָנוּ וְאֶת הָעוֹלָם כֻּלּוֹ בְּטוֹבוֹ בְּחֵן בְּחֶסֶד בְּרוּחַ וּבְרַחֲמִים
רַבִּים. נִתֵּן לָחֵם לְכָל בָּשָׂר. כִּי לְעוֹלָם חֶסֶדוֹ: וּבְטוֹבוֹ הַגְּדוֹל
תַּמִּיד לֹא חָסַר לָנוּ וְאֵל יַחְסֹר לָנוּ מִזֶּן תַּמִּיד לְעוֹלָם וָעֶד.
כִּי הוּא אֵל זֶן וּמְפָרֵס לְכָל וְשִׁלְחָנוּ עָרוּךְ לְכָל וְהִתְקִין
מַחֲיָה וּמְזוֹן לְכָל בְּרִיּוֹתָיו אֲשֶׁר בָּרָא בְּרַחֲמָיו וּבְרוּב חֶסְדָּיו
כְּאִמּוֹר. פּוֹתַח אֶת יְדָךְ. (ר"ת פא"י שהוא מספר יאהדונה"י ומספר
סא"ל, וס"ת חת"ך) וּמִשְׁבִּיעַ (כמספר חת"ך) לְכָל חַי רְצוֹן: בְּרוּךְ
אַתָּה יְהוָה יֵאֱהוּדוּנְהִי, הַזֶּן אֶת הַכֹּל:

נוֹדָה לָךְ יְהוָה יֵאֱהוּנְהִי אֱלֹהֵינוּ. עַל שְׁהִנַּחְלָתָ לְאֲבוֹתֵינוּ
 אַרְצָ חֲמֻדָּה טוֹבָה וּרְחֻבָּה בְּרִית וְתוֹרָה חַיִּים וּמְזוֹן. עַל
 שְׁהוֹצֵאתָנוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וּפְדִיתָנוּ מִבֵּית עֲבָדִים. וְעַל
 בְּרִיתְךָ שְׁחַתְמָתָ בְּבִשְׂרָנוּ. וְעַל תּוֹרַתְךָ שְׁלַמְדָתָנוּ. וְעַל
 חֻקֵּי רְצוֹנְךָ שְׁהוֹדַעְתָּנוּ. וְעַל חַיִּים וּמְזוֹן שְׁאַתָּה זֶן וּמִפְרִנְס
 אוֹתָנוּ:

עַל הַכֹּל יְהוָה יֵאֱהוּנְהִי אֱלֹהֵינוּ אֲנַחְנוּ מוֹדִים לָךְ וּמְבָרְכִים
 אֶת שְׁמֹךְ, כְּאָמֹר: וְאֶכְלָתָ וְשִׁבַּעְתָּ. וּבִרְכָתָ (כְּשִׂיאֵמֹר מִילַת "אֵת"
 יִמְזוֹג אֵת הַכּוֹס) אֶת יְהוָה יֵאֱהוּנְהִי אֱלֹהֵיךָ, עַל הָאֶרֶץ הַטּוֹבָה
 אֲשֶׁר נָתַן לָךְ: בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה יֵאֱהוּנְהִי, עַל הָאֶרֶץ וְעַל
 הַמְּזוֹן:

רַחֵם יְהוָה יֵאֱהוּנְהִי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וְעַל יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ. וְעַל
 יְרוּשָׁלַיִם עִירְךָ. וְעַל הַר צִיּוֹן מְשֻׁכֵן כְּבוֹדְךָ. וְעַל הַיְכָלְךָ.
 וְעַל מְעוֹנֶךָ. וְעַל דְּבִירְךָ. וְעַל הַבַּיִת הַגָּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ שֶׁנִּקְרָא
 שְׁמֶךָ עָלָיו. אָבִינוּ, רַעֲנוּ. זוּנְנוּ. פְּרִנְסָנוּ. כִּלְכַלְנוּ. הַרְוִיחְנוּ.
 הַרְוֵחַ לָנוּ מִהֵרָה מִכָּל צָרוֹתֵינוּ. וְנָא, אֵל תִּצְרִיכְנוּ יְהוָה
 יֵאֱהוּנְהִי אֱלֹהֵינוּ לְיַדֵּי מַתְּנוֹת בְּשֵׁר וָדָם. וְלֹא לְיַדֵּי הַלּוֹאֲתָם.
 אֲלֵא לְיַדְךָ הַמְּלָאָה וְהַרְחֻבָּה. הַעֲשִׂיָּה וְהַפְּתוּחָה. יְהִי רְצוֹן

שֶׁלֹא נִבּוֹשׁ בְּעוֹלָם הַזֶּה. וְלֹא נִכְלָם לְעוֹלָם הַבָּא. וּמַלְכוּת
בֵּית דָּוִד מְשִׁיחָךָ תַּחֲזִירָנָה לְמִקּוֹמָהּ בְּמַהְרָה בְּיָמֵינוּ:

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ יַעֲלֶה וְיָבֵא וְיַגִּיעַ וְיִרְאֶה וְיִרְצֶה וְיִשְׁמַע וְיַפְקֹד
וְיִזְכֹּר זְכוּרֵנוּ וְזָכְרוֹן אֲבוֹתֵינוּ. זָכְרוֹן יְרוּשָׁלַיִם עִירְךָ. וְזָכְרוֹן מְשִׁיחַ בֶּן
דָּוִד עַבְדְּךָ. וְזָכְרוֹן כָּל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ לְפִלִיטָה לְטוֹבָה. לְחַן
לְחֶסֶד וְלִרְחֻמִּים. לְחַיִּים טוֹבִים וְלְשָׁלוֹם. בְּיוֹם הַזְּכוּרֹן הַזֶּה, בְּיוֹם טוֹב
מְקָרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה לְרַחֵם בּו עֲלֵינוּ וְלְהוֹשִׁיעֵנוּ. זְכַרְנוּ יְהוָה יֵאֱהוּדוֹנֵהי אֱלֹהֵינוּ
בּו לְטוֹבָה. וּפְקַדְנוּ בּו לְבִרְכָה. וְהוֹשִׁיעֵנוּ בּו לְחַיִּים טוֹבִים. בְּדַבַּר יְשׁוּעָה
וְרַחֲמִים. חוּס וְחַנּוּן וְחַמוּל וְרַחֵם עֲלֵינוּ. וְהוֹשִׁיעֵנוּ כִּי אֵלֶיךָ עֵינֵינוּ. כִּי אֵל
מֶלֶךְ חַנּוּן וְרַחוּם אַתָּה:

וְתִבְנֶה יְרוּשָׁלַיִם עִירְךָ בְּמַהְרָה בְּיָמֵינוּ: בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה
יֵאֱהוּדוֹנֵהי, בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַיִם. (ואומר בלחש: אָמֵן):

אם בשבת שכח לומר "רצה והחליצנו" ונזכר לפני שהתחיל ברכת "הטוב והמטיב" יאמר:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה יֵאֱהוּדוֹנֵהי, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, שְׁנַתָּן שְׁבֻתוֹת לְמַנוּחָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּאַהֲבָה לְאוֹת
וּלְבְרִית. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה יֵאֱהוּדוֹנֵהי, מְקַדֵּשׁ הַשְּׁבֻת:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה יֵאֱהוּדוֹנֵהי, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם לְעַד, הָאֵל
אֲבִינוּ. מְלַכְנוּ. אֲדִירְנוּ. בּוֹרְאֵנוּ. גּוֹאֲלֵנוּ. קְדוֹשֵׁנוּ. קְדוֹשׁ
יַעֲקֹב. רוֹעֵנוּ רוֹעֵה יִשְׂרָאֵל. הַמְּלֶךְ הַטוֹב וְהַמְּטִיב לְכָל.

שֶׁבְכָל יוֹם וַיּוֹם הוּא הֵטִיב לָנוּ. הוּא מְטִיב לָנוּ. הוּא יִיטִיב לָנוּ. הוּא גִמְלָנוּ. הוּא גּוֹמְלָנוּ. הוּא יְגַמְלָנוּ לְעַד חַן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים וְרִיחַ וְהִצְלָה וְכָל טוֹב: יַעֲנוּ: אָמֵן:

הַרְחֵמֵנוּ הוּא יִשְׁתַּבַּח עַל כְּפֹא כְבוֹדוֹ: הַרְחֵמֵנוּ הוּא יִשְׁתַּבַּח בְּשָׂמִים וּבְאָרֶץ: הַרְחֵמֵנוּ הוּא יִשְׁתַּבַּח בָּנוּ לְדוֹר דְּוָרִים: הַרְחֵמֵנוּ הוּא קָרַן לְעַמּוֹ יְרִים: הַרְחֵמֵנוּ הוּא יִתְפָּאֵר בָּנוּ לְנֹצַח נְצָחִים: הַרְחֵמֵנוּ הוּא יְפַרְנְסֵנוּ בְּכָבוֹד וְלֹא בְּבִזּוּי, בְּהִתֵּר וְלֹא בְּאִסּוּר, בְּנִחַת וְלֹא בְּצַעַר: הַרְחֵמֵנוּ הוּא יִתֵּן שְׁלוֹם בֵּינֵינוּ: הַרְחֵמֵנוּ הוּא יִשְׁלַח בְּרָכָה רְוָחָה וְהִצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵינוּ: הַרְחֵמֵנוּ הוּא יַצְלִיחַ אֶת דְּרָכֵינוּ: הַרְחֵמֵנוּ הוּא יִשְׁבּוֹר עוֹל גְּלוּת מְהֵרָה מֵעַל צְוֹאֲרֵנוּ: הַרְחֵמֵנוּ הוּא יוֹלִיכֵנוּ מִהֵרָה קוֹמְמִיּוֹת לְאַרְצֵנוּ: הַרְחֵמֵנוּ הוּא יְרַפְּאֵנוּ רְפוּאָה שְׁלֵמָה. רְפוּאָת הַנֶּפֶשׁ וְרְפוּאָת הַגּוּף: הַרְחֵמֵנוּ הוּא יִפְתַּח לָנוּ אֶת יְדוֹ הַרְחֵבָה:

הַרְחֵמֵנוּ הוּא יְבַרֵךְ כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִמֶּנּוּ בְּשֵׁמוֹ הַגָּדוֹל כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּרְכוּ אֲבוֹתֵינוּ אֲבָרְהָם יִצְחָק וַיַּעֲקֹב בְּכָל מְכַל כָּל. כֵּן יְבַרֵךְ אוֹתָנוּ יַחַד בְּרָכָה שְׁלֵמָה. וְכֵן יְהִי רָצוֹן וְנֹאמַר אָמֵן: הַרְחֵמֵנוּ הוּא יְפָרוֹשׁ עָלֵינוּ סִפְת שְׁלוֹמוֹ:

הרחמן הוא יחדש עלינו את השנה הזאת לטובה ולברכה:

הֲרַחֵם הוּא יִטַע תּוֹרָתוֹ וְאֶהְבֵּתוּ בְּלִבְנוֹ. וְתִהְיֶה יְרֵאתוֹ עַל פְּנֵינוּ לְבַלְתִּי נַחֲטָא. וְיִהְיוּ כָּל מַעֲשֵׂינוּ לְשֵׁם שְׁמַיִם:

ברכת האורח: הרחמן הוא יברך את השלחן הזה שאכלנו עליו ויסדר בו כל מעדני עולם, ויהיה כשלחנו של אברהם אבינו, כל רעב ממנו יאכל וכל צמא ממנו ישתה. ואל יחסר ממנו כל טוב לעד ולעולמי עולמים אמן:

הרחמן הוא יברך את בעל הבית הזה ובעל הסעודה הזאת. הוא ובניו ואשתו וכל אשר לו. בבנים שיחיו. ובנכסים שירבו. ברוך יהנה יהדונהו חילו ופעל דדיו תרצה. ויהיו נכסיו ונכסינו מצלחים וקרובים לעיר. ואל יזדקק לפניו ולא לפנינו שום דבר חטא והרהור עון. שש ושמת כל הימים בעשר וכבוד מעתה ועד עולם. לא יבוש בעולם הזה ולא יפגם לעולם הבא. אמן פו יהי רצון:

הֲרַחֵם הוּא יַחֲיֵינוּ וְיַזְכֵּנוּ וְיִקְרַבְנוּ לִימֹת הַמְּשִׁיחַ וְלִבְנֵי בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וְלַחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא. מְגִדוֹל יְשׁוּעוֹת מַלְכוּ. וְעֹשֶׂה חֶסֶד לְמַשִּׁיחוֹ לְדָוִד וְלִזְרַעוֹ עַד עוֹלָם: כְּפִירִים רָשׁוּ וְרָעִבוּ. וְדָרְשֵׁי יְהוָה יֵאֱהוּדוּנְהִי לֹא יַחְסְרוּ כָּל טוֹב: נַעַר הָיִיתִי גַם זָקֵנְתִי וְלֹא רָאִיתִי צָדִיק נֶעְזָב. וְזָרְעוֹ מִבֶּקֶשׁ לָחֶם: כָּל הַיּוֹם חוֹנֵן וּמְלוֹה. וְזָרְעוֹ לְבָרְכָה: מֶה שְׁאֲכַלְנוּ יִהְיֶה לְשִׁבְעָה. וּמֶה שְׁשָׂתִינוּ יִהְיֶה לְרִפּוּאָה. וּמֶה שְׁהוֹתָרְנוּ יִהְיֶה לְבָרְכָה, כְּדַכְתִּיב: וַיִּתֵּן לְפָנֵיהֶם וַיֵּאכְלוּ וַיּוֹתִירוּ כְּדַבֵּר יְהוָה יֵאֱהוּדוּנְהִי: בְּרוּכִים אַתֶּם לִיהוָה יֵאֱהוּדוּנְהִי. עוֹשֶׂה שְׁמַיִם וָאָרֶץ: בְּרוּךְ הַגֹּבֵר אֲשֶׁר יְבַטַח בֵּיהוָה יֵאֱהוּדוּנְהִי, וְהָיָה יְהוָה יֵאֱהוּדוּנְהִי מִבְּטָחוֹ: יְהוָה יֵאֱהוּדוּנְהִי עֵז לְעַמּוֹ יִתֵּן. יְהוָה יֵאֱהוּדוּנְהִי בְּרַךְ אֶת

עֲמוּ בַשָּׁלוֹם: עוֹשֶׂה שָׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו הוּא בְּרַחֲמָיו יַעֲשֶׂה
שָׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל וְאָמְרוּ אָמֵן:

מסכת ראש השנה

בכל סעודה טוב ללמוד פרק אחד ממסכת ראש השנה

פרק א

א. אַרְבָּעָה רָאשֵׁי שָׁנִים הֵם. בְּאֶחָד בְּנִסָּן רֹאשׁ הַשָּׁנָה לַמְּלָכִים
וְלַרְגָּלִים. בְּאֶחָד בְּאֵלוּל רֹאשׁ הַשָּׁנָה לְמַעֲשֵׂר בְּהֵמָה. רַבִּי אֶלְעָזָר
וְרַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמְרִים, בְּאֶחָד בְּתִשְׂרִי. בְּאֶחָד בְּתִשְׂרִי רֹאשׁ הַשָּׁנָה
לְשָׁנִים וְלִשְׁמֹטִין וְלִיּוֹבְלוֹת, לְנֻטִיעָה וְלִירְקוֹת. בְּאֶחָד בְּשִׁבְט, רֹאשׁ
הַשָּׁנָה לְאֵילָן, כְּדַבְּרֵי בֵּית שַׁמַּי. בֵּית הַלֵּל אוֹמְרִים, בַּחֲמִשָּׁה
עָשָׂר בּוֹ:

ב. בְּאַרְבָּעָה פְּרָקִים הָעוֹלָם נִדוֹן, בְּפֶסַח עַל הַתְּבוּאָה, בְּעֶצְרַת
עַל פְּרוֹת הָאֵילָן, בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה כָּל בְּאֵי הָעוֹלָם עוֹבְרִין לְפָנָיו
כְּבָנֵי מָרוֹן, שְׁנַאֲמַר (תהלים לג) הַיּוֹצֵר יַחַד לָבָם, הַמְּבִין אֶל כָּל
מַעֲשֵׂיהֶם. וּבַחֲג נִדוּנִין עַל הַמָּיִם:

ג. עַל שְׁשֵׁה חֻדְשֵׁים הַשְּׁלוּחִין יּוֹצְאִין, עַל נִסָּן מִפְּנֵי הַפֶּסַח, עַל
אָב מִפְּנֵי הַתַּעֲנִית, עַל אֵלוּל מִפְּנֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה, עַל תִּשְׂרִי מִפְּנֵי

תִּקְנַת הַמוֹעֲדוֹת, עַל כִּסְלוֹ מִפְּנֵי חֲנֻכָּה, וְעַל אֲדָר מִפְּנֵי הַפּוֹרִים.
 וְכִשְׁהִיָּה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ קַיָּם, יוֹצְאִין אֶף עַל אֵיר מִפְּנֵי פֶּסַח קָטוֹן:
 ד. עַל שְׁנֵי חֲדָשִׁים מִחֻלְלִין אֶת הַשַּׁבָּת, עַל נִסּוֹן וְעַל תְּשֻׁרֵי, שְׁבָהוֹן
 הַשְּׁלוּחִין יוֹצְאִין לְסוּרְיָא, וּבָהוֹן מִתְקַנְיִן אֶת הַמוֹעֲדוֹת. וְכִשְׁהִיָּה
 בֵּית הַמִּקְדָּשׁ קַיָּם, מִחֻלְלִין אֶף עַל כָּלוֹן מִפְּנֵי תִּקְנַת הַקָּרְבָּן:

ה. בֵּין שְׁנֵי נִרְאָה בְּעַלְלִיל בֵּין שְׁלֹא נִרְאָה בְּעַלְלִיל, מִחֻלְלִין עָלְיוֹ אֶת
 הַשַּׁבָּת, רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר, אִם נִרְאָה בְּעַלְלִיל, אִין מִחֻלְלִין עָלְיוֹ אֶת
 הַשַּׁבָּת:

ו. מַעֲשֵׂה שְׁעָבְרוּ יוֹתֵר מֵאַרְבָּעִים זוּג, וְעַכְכָּן רַבִּי עֲקִיבָא בְּלוּד.
 שְׁלַח לוֹ רַבֵּן גַּמְלִיאֵל, אִם מַעֲכַב אֶתְּהָ אֶת הַרְבִּים, נִמְצְאָתָ
 מִכְּשִׁילוֹן לְעֵתִיד לְבָא:

ז. אָב וּבְנוֹ שָׂרְאוּ אֶת הַחֹדֶשׁ, יִלְכוּ. לֹא שְׁמַצְטַרְפִּין זֶה עִם זֶה,
 אֶלֶּא שְׂאָם יִפְסֹל אֶחָד מֵהוֹן, יִצְטַרֵּף הַשְּׁנַיִם עִם אַחֵר. רַבִּי שְׁמַעוֹן
 אוֹמֵר, אָב וּבְנוֹ וְכָל הַקְּרוּבִין, כְּשִׁרְיִן לְעֵדוֹת הַחֹדֶשׁ. אָמַר רַבִּי
 יוֹסִי, מַעֲשֵׂה בְטוֹבִיָּה הָרוּפָא, שְׂרָאָה אֶת הַחֹדֶשׁ בִּירוּשָׁלַיִם, הוּא
 וּבְנוֹ וְעַבְדּוֹ מִשְׁחָרֵר, וְקִבְלוּ הַכֹּהֲנִים אוֹתוֹ וְאֶת בְּנוֹ, וּפְסָלוּ אֶת
 עַבְדּוֹ. וְכִשְׁבָּאוּ לְפָנֵי בֵּית דִּין, קִבְלוּ אוֹתוֹ וְאֶת עַבְדּוֹ, וּפְסָלוּ אֶת
 בְּנוֹ:

ח. אֵלוֹ הוּן הַפְּסוּלִין, הַמְּשַׁחֵק בְּקִבְיָא, וּמְלוֹי בְּרַבִּית, וּמְפָרִיחֵי

יונים, וסוחרים שביעית, ועבדים. זה הכלל, כל עדות שאין האשה כשרה לה, אף הן אינן כשרים לה:

ט. מי שראה את החדש ואינו יכול להלך, מוליכין אותו על החמור, אפלו במטה. ואם צודה להם, לוקחין בידם מקלות. ואם הייתה דרך רחוקה, לוקחין בידם מזונות, שעל מהלך לילה ויום מחללין את השבת ויוצאין לעדות החדש, שנאמר (ויקרא כג), אלה מועדי ה' אשר תקראו אותם במועדם:

פרק ב

א. אם אינן מכירין אותו, משלחין אחר עמו להעידו. בראשונה היו מקבלין עדות החדש מכל אדם. משקלקלו המינין, התקינו שלא יהו מקבלין אלא מן המכירים:

ב. בראשונה היו משיאין משואות. משקלקלו הכותים, התקינו שיהו שלוחין יוצאין:

ג. כיצד היו משיאין משואות, מביאין כלנסאות של ארז ארכין וקנים ועצי שמן ונערת של פשתן וכורף במשיחה, ועולה לראש ההר ומצית בהן את האור, ומוליך ומביא ומעלה ומוריד, עד שהוא רואה את חברו שהוא עושה כן בראש ההר השני, וכן בראש ההר השלישי:

ד. ומאין היו משיאין משואות, מהר המשחה לסרטבא, ומסרטבא לגרופינא, ומגרופינא לחורן, ומחורן לבית בלתין, ומבית בלתין לא זזו משם, אלא מוליך ומביא ומעלה ומוריד עד שהיה רואה כל הגולה לפניו כמדורת האש:

ה. חצר גדולה הייתה בירושלים, ובית יעזק הייתה נקראת, ולשם כל העדים מתכנסים, ובית דין בודקין אותם שם. וסעודות גדולות עושין להם בשביל שיהו רגילין לבא. בראשונה לא היו זזין משם כל היום, התקין רבן גמליאל הזקן שיהו מהלכין אלפים אמה לכל רוח. ולא אלו בלבד, אלא אף החכמה הבאה לילד, והבא להציל מן הדלקה ומן הגיס ומן הנחר ומן המפלת, הרי אלו כאנשי העיר, ויש להם אלפים אמה לכל רוח:

ו. כיצד בודקין את העדים. זוג שפא ראשון, בודקין אותו ראשון. ומכניסין את הגדול שבהן ואומרים לו, אומר, כיצד ראית את הלבנה, לפני החמה או לאחר החמה, לצפונה או לדרומה, כמה הייה גבוה ולאין הייה נוטה, וכמה הייה רחב. אם אמר לפני החמה, לא אמר כלום. ואחר כך היו מכניסים את השני ובודקין אותו. אם נמצאו דבריהם מכוונים, עדותן קימת. ושאר כל הזוגות שואלין אותם ראשי דברים, לא שהיו צריכין להן, אלא כדי שלא יצאו בפחי נפש, בשביל שיהו רגילים לבא:

ז. ראש בית דין אומר מקדש, וכל העם עונים אחריו מקדש מקדש. בין שנראה בזמנו בין שלא נראה בזמנו, מקדשין אותו. רבי אלעזר ברבי צדוק אומר, אם לא נראה בזמנו, אין מקדשין אותו, שכבר קדשוהו שמים:

ח. דמות צורות לבנות היו לו לרפון גמליאל בטבלא ובכחל בעליתו, שבהן מראה את ההדיוטות ואומר, הכזה ראית או כזה. מעשה שבאו שנים ואמרו, ראינוהו שחרית במזרח וערבית במערב. אמר רבי יוחנן בן נורי, עדי שקר הם. כשבאו ליבנה קבלן רפון גמליאל. ועוד באו שנים ואמרו, ראינוהו בזמנו, ובלייל עבירו לא נראה, וקבלן רפון גמליאל. אמר רבי דוסא בן הרפינס, עדי שקר הו, היאך מעידין על האשה שילדה, ולמחר פרסה בין שניה. אמר לו רבי יהושע, רואה אני את דבריה:

ט. שלח לו רפון גמליאל, גוזרני עליך שתבא אצלי במקלה ובמעוטיך ביום הפפורים שחל להיות בחשבונך. הלך ומצאו רבי עקיבא מצר, אמר לו, יש לי ללמוד שכל מה שעשה רפון גמליאל עשוי, שנאמר (ויקרא כג), אלה מועדי יי מקראי קדש, אשר תקראו אתם, בין בזמנו בין שלא בזמנו, אין לי מועדות אלא אלו. בא לו אצל רבי דוסא בן הרפינס, אמר לו, אם באין אנו לדון אחר בית דינו של רפון גמליאל, צריכין אנו לדון אחר כל בית דין ובית דין שעמד מימות משה ועד עכשיו, שנאמר

(שמות כד), וַיַּעַל מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן נָדָב וְאָבִיָּהוּא וְשִׁבְעִים מִזְקְנֵי יִשְׂרָאֵל. וְלָמָּה לֹא נִתְפָּרְשׁוּ שְׂמוֹתָן שֶׁל זְקֵנִים, אֲלֵא לְלַמֵּד, שֶׁכָּל שְׁלֹשָׁה וּשְׁלֹשָׁה שָׁעָמְדוּ בֵּית דִּין עַל יִשְׂרָאֵל, הֲרִי הוּא כְּבֵית דִּינֹו שֶׁל מֹשֶׁה. נָטַל מִקְלוֹ וּמַעוֹתָיו בִּידֹו, וְהִלֵּךְ לִיְבִנָּה אֶצֶל רַבֵּן גַּמְלִיאֵל בְּיוֹם שֶׁחָל יוֹם הַכַּפּוֹרִים לְהִיּוֹת בְּחֻשְׁבוֹנוֹ. עָמַד רַבֵּן גַּמְלִיאֵל וּנְשָׁקוֹ עַל רֵאשׁוֹ, אָמַר לוֹ, בֵּא בְּשָׁלוֹם, רַבִּי וְתַלְמִידִי, רַבִּי בְּחֻכְמָה, וְתַלְמִידִי שֶׁקִּבַּלְתָּ דְבָרִי:

פרק ג

א. רָאוּהוּ בֵּית דִּין וְכָל יִשְׂרָאֵל, נִחְקְרוּ הָעֵדִים, וְלֹא הִסְפִּיקוּ לוֹמַר מְקַדָּשׁ, עַד שֶׁשָּׁחַשְׁכָּה, הֲרִי זֶה מְעַבֵּר. רָאוּהוּ בֵּית דִּין בְּלִבָּד, יַעֲמִדוּ שְׁנַיִם וְיַעֲדוּ בַּפְּנִיָּהֶם, וַיֹּאמְרוּ מְקַדָּשׁ מְקַדָּשׁ. רָאוּהוּ שְׁלֹשָׁה וְהוּן בֵּית דִּין, יַעֲמִדוּ הַשְּׁנַיִם וַיּוֹשִׁיבוּ מִחֲבָרִיָּהֶם אֶצֶל הַיָּחִיד וְיַעֲדוּ בַּפְּנִיָּהֶם, וַיֹּאמְרוּ מְקַדָּשׁ מְקַדָּשׁ, שֶׁאֵין הַיָּחִיד נֹאמֵן עַל יָדֵי עֲצָמוֹ:

ב. כָּל הַשּׁוֹפְרוֹת כְּשֶׁרִין חוּץ מִשְׁל פָּרָה, מִפְּנֵי שֶׁהוּא קָרוֹן. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, וְהֵלֵא כָּל הַשּׁוֹפְרוֹת נִקְרְאוּ קָרוֹן, שֶׁנֶּאמַר (יהושע ו), בְּמִשְׁךְ בְּקָרוֹן הַיּוֹבֵל:

ג. שׁוֹפֵר שֶׁל רֵאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁל יַעֲלֵ, פָּשׁוּט, וּפְּיוֹ מִצָּפָה זָהָב, וּשְׁתֵּי חֲצוּצְרוֹת מִן הַצְּדָדִין. שׁוֹפֵר מֵאַרְיֵה וְחֲצוּצְרוֹת מְקַצְרוֹת, שֶׁמִּצּוֹת הַיּוֹם בְּשׁוֹפֵר:

ד. בתעניות, בשל זכרים, כפופין, ופיהן מצפה כסף, ושתי חצוצרות באמצע. שופר מקצר וחצוצרות מאריכות, שמצות היום בחצוצרות:

ה. שנה היובל לראש השנה לתקיעה ולברכות. רבי יהודה אומר, בראש השנה תוקעין בשל זכרים, וביובלות בשל יעלים:

ו. שופר שנסדק ודבקו, פסול. דבק שבירי שופרות, פסול. נקב וסתמו, אם מעכב את התקיעה, פסול. ואם לאו, כשר:

ז. התוקע לתוך הבור או לתוך הדות או לתוך הפטס, אם קול שופר שמע, יצא. ואם קול הברה שמע, לא יצא. וכן מי שהיה עובר אחורי בית הכנסת, או שהיה ביתו סמוך לבית הכנסת, ושמע קול שופר או קול מגלה, אם כוון לבו, יצא, ואם לאו, לא יצא. אף על פי שזה שמע וזה שמע, זה כוון לבו וזה לא כוון לבו:

ח. והיה כאשר ירים משה ידו וגבר ישראל וגו' (שמות יז), וכי ידיו של משה עושות מלחמה או שוברות מלחמה. אלא לומר לה, כל זמן שהיו ישראל מסתכלים כלפי מעלה ומשעבדין את לבם לאביהם שבשמים היו מתגברים. ואם לאו, היו נופלין. כיוצא בדבר אלה אומר (במדבר כא), עשה לה שרף ושים אתו על נס, והיה כל הנשוח וראה אתו וחי. וכי נחש ימית, או נחש מחיה. אלא, בזמן שישראל מסתכלין כלפי מעלה ומשעבדין את לבם

לְאֲבֵיהֶן שֶׁבְשָׂמִים, הָיוּ מִתְרַפְּאִים, וְאִם לָאוּ, הָיוּ נִמּוּקִים. חֲרַשׁ, שׁוֹטָה, וְקָטָן, אֵין מוֹצִיאִין אֶת הַרְבִּים יְדֵי חוֹבְתָן. זֶה הַכֶּלֶל, כֹּל שְׂאִינוֹ מִחֻיב בְּדָבָר, אֵינוֹ מוֹצִיא אֶת הַרְבִּים יְדֵי חוֹבְתָן:

פרק ד

א. יום טוב של ראש השנה שחל להיות בשבת, במקדש היו תוקעים, אבל לא במדינה. משחרב בית המקדש, התקין רבן יוחנן בן זכאי, שיהו תוקעין בכל מקום שיש בו בית דין. אמר רבי אלעזר, לא התקין רבן יוחנן בן זכאי אלא ביבנה בלבד. אמרו לו, אחד יבנה ואחד כל מקום שיש בו בית דין:

ב. ועוד זאת היתה ירושלים יתרה על יבנה, שכל עיר שהיא רואה ושומעת וקרובה ויכולה לבא, תוקעין. וביבנה לא היו תוקעין אלא בבית דין בלבד:

ג. בראשונה היה הלולב נטל במקדש שבעה, ובמדינה יום אחד. משחרב בית המקדש, התקין רבן יוחנן בן זכאי שיהא לולב נטל במדינה שבעה זכר למקדש, ושיהא יום הנהגה כלו אסור:

ד. בראשונה היו מקבלין עדות החדש כל היום. פעם אחת נשתהו העדים מלבא, ונתקלקלו הלויים בשיר. התקינו שלא יהו מקבלין אלא עד המנחה. ואם באו עדים מן המנחה ולמעלה, נוהגין אותו היום קדש ולמחר קדש. משחרב בית המקדש

הַתְּקִין רַבּוֹ יוֹחֲנָן בֶּן זַכַּאי, שֶׁיְהוּ מְקַבְּלִין עֲדוּת הַחֹדֶשׁ כָּל הַיּוֹם.
אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן קֶרְחָה, וְעוֹד זֹאת הַתְּקִין רַבּוֹ יוֹחֲנָן בֶּן זַכַּאי,
שֶׁאִפְלוּ רֹאשׁ בַּיִת דִּין בְּכָל מְקוֹם, שֶׁלֹּא יְהוּ הָעֲדִים הוֹלְכִין אֶלָּא
לְמָקוֹם הַיְעָד:

ה. סֵדֶר בְּרָכוֹת, אוֹמֵר אָבוֹת וּגְבוּרוֹת וְקִדְשֵׁי הַשָּׁמַיִם, וְכוּלָּל
מַלְכוּיּוֹת עַמֶּהוּן, וְאֵינוֹ תוֹקֵעַ. קִדְשֵׁי הַיּוֹם, וְתוֹקֵעַ. זְכוּרוֹת,
וְתוֹקֵעַ. שׁוֹפְרוֹת, וְתוֹקֵעַ. וְאוֹמֵר עֲבוּדָה וְהוֹדָאָה וּבִרְכַת כְּהֻנִּים,
דְּבַרֵי רַבִּי יוֹחֲנָן בֶּן נוּרִי. אָמַר לוֹ רַבִּי עֲקִיבָא, אִם אֵינוֹ תוֹקֵעַ
לְמַלְכוּיּוֹת, לָמָּה הוּא מְזַכֵּיר. אֶלָּא אוֹמֵר אָבוֹת וּגְבוּרוֹת וְקִדְשֵׁי
הַשָּׁמַיִם, וְכוּלָּל מַלְכוּיּוֹת עִם קִדְשֵׁי הַיּוֹם, וְתוֹקֵעַ. זְכוּרוֹת, וְתוֹקֵעַ.
שׁוֹפְרוֹת, וְתוֹקֵעַ. וְאוֹמֵר עֲבוּדָה וְהוֹדָאָה וּבִרְכַת כְּהֻנִּים:

ו. אֵין פּוֹחֲתִין מַעֲשֵׂרָה מַלְכוּיּוֹת, מַעֲשֵׂרָה זְכוּרוֹת, מַעֲשֵׂרָה
שׁוֹפְרוֹת. רַבִּי יוֹחֲנָן בֶּן נוּרִי אוֹמֵר, אִם אָמַר שְׁלֹשׁ שְׁלֹשׁ מִכְּלוֹן,
יֵצֵא. אֵין מְזַכֵּירִין זְכוּרוֹת וְשׁוֹפְרֵי שֶׁל פְּרָעָנוֹת. מִתְחִיל
בַּתּוֹרָה וּמִשְׁלֵימִים בְּנֻבִיא. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר, אִם הַשְּׁלִימִים בַּתּוֹרָה, יֵצֵא:
ז. הָעוֹבֵר לְפָנָי הַתְּבָה בְּיוֹם טוֹב שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה, הַשְּׁנִי מִתְקִיעַ.
וּבְשַׁעַת הַהֵלֵל, רֹאשׁוֹן מִקְרָא אֶת הַהֵלֵל:

ח. שׁוֹפֵר שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה, אֵין מַעֲבִירִין עָלָיו אֶת הַתְּחוּם, וְאֵין
מְפַקְחִין עָלָיו אֶת הַגָּל, לֹא עוֹלִין בְּאֵילוֹן, וְלֹא רוֹכְבִין עַל גְּבִי

בְּהֵמָה, וְלֹא שְׁטִין עַל פְּנֵי הַמַּיִם, וְאִין חוֹתְכִין אוֹתוֹ בֵּין בְּדָבָר
שֶׁהוּא מְשׁוּם שְׁבוֹת, וּבֵין בְּדָבָר שֶׁהוּא מְשׁוּם לֹא תַעֲשֶׂה. אָבֵל
אִם רָצָה לִתֵּן לְתוֹכוֹ מִים אוֹ יַיִן, יִתֵּן. אִין מְעַכְבִּין אֶת הַתִּינוּקוֹת
מִלְתַּקוּעַ, אָבֵל מִתַּעֲסָקִין עִמָּהֶן עַד שֶׁיִּלְמְדוּ. וְהַמְתַּעֲסָק, לֹא יִצָּא,
וְהַשׁוּמֵעַ מִן הַמְתַּעֲסָק, לֹא יִצָּא:

ט. סֹדֵר תְּקִיעוֹת, שְׁלֹשׁ, שֶׁל שְׁלֹשׁ שְׁלֹשׁ. שְׁעוֹר תְּקִיעָה כְּשֶׁלֶשׁ
תְּרוּעוֹת. שְׁעוֹר תְּרוּעָה כְּשֶׁלֶשׁ יְבָבוֹת. תְּקַע בְּרֵאשׁוֹנָה, וּמִשָּׁבֶד
בְּשִׁנְיָה כְּשִׁתִּים, אִין בִּידוֹ אֵלָא אַחַת. מִי שֶׁבִּרְדָּ וְאַחַר כֶּךָ נִתְמַנָּה
לוֹ שׁוֹפָר, תּוֹקַע וּמְרִיעַ וְתוֹקַע שְׁלֹשׁ פְּעָמִים. כְּשֶׁם שֶׁשְּׁלִיחַ צְבוֹר
חִיב, כֶּךָ כָּל יַחֲדִיד וְיַחֲדִיד חִיב. רַבֵּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר, שְׁלִיחַ צְבוֹר
מוֹצִיא אֶת הַרְבִּים יְדֵי חוֹבְתָן:

סדר הבדלה למוצאי ראש השנה

אַבְרָךְ אֶת שֵׁם הָאֵל הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא. כּוֹס יְשׁוּעוֹת אֲשָׂא.
וּבִשֵׁם יְהוָה יֵאָדוֹנָהי אֶקְרָא: יְתַבְרַךְ וְיִתְעַלֶּה יוֹצֵר כָּל הַיְצוּרִים.

שָׁמוּ לַעֲד מְעֵלָה לְדוֹר דּוֹרוֹת וּלְדוֹרִים. שְׂבַח גְּדֹלוֹ אֲגַלָּה בְּשְׁלוֹשׁ
עֶשְׂרֵה עֶקְרִים. כִּי הֵם אֲמוּנָה יְקָרָה וְיִסוּד כָּל הַתּוֹרָה.

כּוֹס יְשׁוּעוֹת אֲשָׂא. וּבִשְׁם יְהוָה יֵאָהֲדוּנָהי אֶקְרָא:

רִאשׁוֹן לְצִיּוֹן הַגֵּזֶה הַנֶּחֱסָה. וְלִירוּשָׁלַיִם מִבֶּשֶׁר אֶתּוֹ:

כּוֹס יְשׁוּעוֹת אֲשָׂא. וּבִשְׁם יְהוָה יֵאָהֲדוּנָהי אֶקְרָא:

אֲנִי יְהוָה יֵאָהֲדוּנָהי הוֹשִׁיעָה נָא. אֲנִי יְהוָה יֵאָהֲדוּנָהי הוֹשִׁיעָה נָא.

אֲנִי יְהוָה יֵאָהֲדוּנָהי הַצְּלִיחָה נָא. אֲנִי יְהוָה יֵאָהֲדוּנָהי הַצְּלִיחָה נָא.

הַצְּלִיחֵנוּ. הַצְּלִיחֵ דַרְכֵינוּ. הַצְּלִיחֵ לְמוֹדֵינוּ. הַצְּלִיחֵ מִזְלֵינוּ.

וְשַׁלַּח בְּרָכָה רוּחָה וְהַצְּלַחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵינוּ. כְּדַכְתִּיב: יִשְׂא

בְּרָכָה מֵאֵת יְהוָה יֵאָהֲדוּנָהי וְצִדְקָה מֵאֱלֹהֵי יִשְׂעוֹ: לַיהוּדִים הִיְתָה

אוֹרָה וְשִׂמְחָה, וְשִׁשׁוֹן וְיִקָּר. וּכְתִיב: וַיְהִי דוֹד לְכָל דַּרְכָיו מִשְׁכִּיל.

וַיְהִי יֵאָהֲדוּנָהי עִמּוֹ: כֵּן יְהִי עִמָּנוּ תָמִיד: וְנַח מִצָּא חוֹן בְּעֵינֵי יְהוָה

יֵאָהֲדוּנָהי כֵּן נִמְצָא חוֹן וְשִׁכַל טוֹב בְּעֵינֵי אֱלֹהִים וְאָדָם:

סְבִרֵי מִרְנָן. וְעוֹנִים: לַחַיִּים.

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה יֵאָהֲדוּנָהי, אֱלֹהֵינוּ מְלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא פְרֵי הַגֶּפֶן:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה יֵאָהֲדוּנָהי, אֱלֹהֵינוּ מְלֶךְ הָעוֹלָם, הַמְבַדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ

לְחוֹל וּבֵין אֹר לְחֹשֶׁךְ וּבֵין יִשְׂרָאֵל לְעַמִּים וּבֵין יוֹם הַשְּׁבִיעִי

לְשֵׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה יֵאָהֲדוּנָהי, הַמְבַדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ

לְחוֹל:

שותה רביעית ומברך ברכה מעין שלוש:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה יאהדונהי, אֱלֹהֵינוּ מְלֶכֶּךְ הָעוֹלָם, עַל הַגָּפוֹן וְעַל פְּרֵי הַגָּפוֹן,
וְעַל תְּנוּבַת הַשָּׂדֶה וְעַל אֶרֶץ חֲמֹדָה טוֹבָה וְרַחֲבָה שְׂרָצִית וְהִנְחַלְתָּ
לְאַבוֹתֵינוּ לְאָכּוֹל מִפְּרִיָּהּ וּלְשִׁבּוֹעַ מִטּוֹבָהּ. רַחֵם יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ
עָלֵינוּ וְעַל יִשְׂרָאֵל עַמָּךְ וְעַל יְרוּשָׁלַיִם עִירְךָ וְעַל הַר צִיּוֹן מְשֻׁכָּן כְּבוֹדְךָ.
וְעַל מִזְבְּחֶךָ. וְעַל הַיְכָלְךָ. וּבְנֵה יְרוּשָׁלַיִם עִיר הַקֹּדֶשׁ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ.
וְהַעֲלֵנוּ לְתוֹכָהּ. וְשִׁמְחֵנוּ בְּבִנְיָנָהּ וּנְבָרְכֶךָ עָלֶיָּהּ בְּקִדְשָׁהּ וּבְטָהֳרָהּ:

כִּי אַתָּה טוֹב וּמְטִיב לְכָל וְנוֹדֶה לְךָ יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵינוּ עַל הָאֶרֶץ,
וְעַל פְּרֵי הַגָּפוֹן: עַל שֶׁל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל אוֹמֵר: וְעַל פְּרֵי גִפְנָהּ: בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה
יאהדונהי, עַל הָאֶרֶץ וְעַל פְּרֵי הַגָּפוֹן: עַל שֶׁל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל אוֹמֵר: פְּרֵי גִפְנָהּ:

רק החזרה שוב ושוב משיבה אל הלב

וכדי שנבין את החשיבות שכל יהודי ידבר בכל שנה מחדש על כך שראש השנה מתקרב שיום הדין מתקרב, נתבונן בדבריו של רבינו הקדוש הרמח"ל רבי משה חיים לוצאטו זצוק"ל בהקדמה לספרו מסילת ישרים ושם הוא כותב "החיבור הזה לא חיברתיו ללמד לבני האדם את אשר לא ידעו, אלא להזכירם את הידוע להם כבר ומפורסם אצלם פרסום גדול. כי לא תמצא ברוב דברי, אלא דברים שרוב בני האדם יודעים אותם ולא מסתפקים בהם כלל, אלא שכפי רוב פרסומם וכנגד מה שאמיתתם גלויה לכל, כך ההעלם מהם מצוי מאד והשכחה רבה. על כן אין התועלת הנלקט מזה הספר יוצא מן הקריאה בו פעם אחת, כי כבר אפשר שלא ימצא הקורא בשכלו חידושים אחר קריאתו שלא היו בו לפני קריאתו, אלא מעט. אבל התועלת יוצא מן החזרה עליו וההתמדה. כי יזכרו לו הדברים האלה הנשכחים מבני האדם בטבע, וישים

לדבר תמיד דיבורים של אמונה

דוד המלך אומר בתהילים (קטז י) "האמנתי כי אדבר", ואומר רבינו הקדוש רבי ישראל בעל שם טוב שפירוש הפסוק הוא, שעל מנת להגיע לאמונה חזקה בהקב"ה צריך לדבר הרבה מענייני אמונה, כי כאשר מדברים על אמונה בסוף הדברים נכנסים אל הלב.

ולכן גם כשיהודי יש לו אמונה ויודע שיש בורא לעולם, ויודע שראש השנה הוא יום הדין בכל זאת צריך בכל פעם מחדש לדבר על אמונה ולדבר על ראש השנה אפילו שהדברים כבר ידועים אצלו, כי על ידי שמדבר על אמונה בקב"ה ועל ידי שמדבר על חשיבות יום ראש השנה, זוכה שהדברים יכנסו אל ליבו בכל פעם מחדש, וכמו שאמר דוד המלך 'האמנתי כי אדבר' שעל ידי דיבורים של אמונה זוכים שהאמונה תיכנס ללב שלנו.

סמכו על כך שביתם מלא בכל טוב ואין להם צורך לקחת משאריות החתונה. בדרך חזור מהחתונה קרתה לפתע תקלה ונחסמה הדרך והיו מוכרחים כל השיירה להתעכב במקומם מספר ימים, העניינים שלקחו איתם שאריות אוכל מהחתונה היה להם מה לאכול ואיך להתקיים, אבל העשירים שלא לקחו איתם דבר לא היה להם מה לאכול. והנמשל הוא שאם יהודי מדבר על אמונה כל הזמן, גם בדברים הפשוטים שידועים וברורים לכולם בכל זאת הוא מדבר כל הזמן על אמונה, הרי שהוא ממלא את כל חדרי ליבו באמונה וגם אם יגיע זמן של חושך וניסיון יהיה לו את האוכל להתקיים.

ראש השנה – יום הדין

ראש השנה הוא היום שבו דן הקב"ה את כל בני העולם.

וכך כתוב במשנה במסכת ראש השנה (א, ב), בארבעה פרקים העולם נידון ... בראש השנה כל באי עולם עוברין לפניו כבני מרון, שנאמר (תהילים לג, טו) 'היוצר יחד לבם המבין אל כל

אל לבו חובתו אשר הוא מתעלם ממנה".

וכמו שאנו אומרים בכל יום 'שמע ישראל ה' אלוקינו ה' אחד', למרות שכבר ברור לנו מאתמול ומשלושם שה' הוא אלוקינו והוא אחד, בכל זאת אנו צריכים להזכיר זאת לעצמינו בכל יום ויום, שעל ידי החזרה על הפסוק "שמע ישראל" אנו מעוררים את לבנו בכל פעם מחדש לקבל על עצמנו עול מלכות שמים.

דיבורי האמונה מגנים על האדם

ואומר רבינו הבן איש חי שאם יהודי מדבר כל הזמן על אמונה, זוכה שגם בשעה שיבוא עליו ניסיון אותם הדיבורים של אמונה ייתנו לו כח לעמוד בניסיון, ואומר הבן איש חי משל למה הדבר דומה, לעשיר אחד שחיתן את בנו במקום מרוחק ממקום יישוב ועשה סעודה גדולה, ובסוף החתונה באו העניינים ואספו את שאריות האוכל מהשולחנות לקחת לביתם, אבל העשירים שהיו בחתונה לא לקחו אתם שום דבר מאכל, משום

מעשיהם'.

ישראל נידונין ביום ולא בלילה

ואומר התלמוד ירושלמי במסכת תענית, שבראש השנה דן הקב"ה את כל בני העולם ולא רק את עם ישראל אלא גם את הגויים, אלא שאת כל האומות העולם הקב"ה דן בליל ראש השנה ואילו את עם ישראל הקב"ה דן ביום, והוא מה שאומרת לנו התורה "אתם נצבים היום כולכם לפני ה' אלוקיכם", שביום אני דן אתכם ולא בלילה.

ויש להבין מה החשיבות בכך שהקב"ה דן את עם ישראל ביום ולא בלילה, ואומר הבן איש חי משל למה הדבר דומה, שהרי מנהג העולם שבכל שנה כשמגיע התאריך שבו ישב המלך בפעם הראשונה על כיסא מלכותו, באים כל בני המדינה לברך את המלך, העניים באים ראשונים כי הם לא עושים עצירות בדרך וגם באים בידיים ריקות, אבל העשירים עושים כמה עצירות בדרך ועושים סעודות גדולות לכבוד המלך וגם

לוקחים איתם מתנות גדולות לכבוד המלך, לכן לוקח להם זמן ארוך עד שמגיעים אל המלך. לכן המלך מקבל ראשון את העניים שבאים בידיים ריקות, ואחר כך מקבל את העשירים שמביאים מתנות גדולות למלך, והנמשל הוא שהגויים באים למשפט בראש השנה בידיים ריקות בלי מצוות בלי מעשים טובים, אין להם מה לתת למלך ולכן הקב"ה דן אותם ראשונים בליל ראש השנה, אבל עם ישראל באים עם מצוות עם לימוד תורה עם גמילות חסדים עם מעשים טובים לאלפים ולרבבות, ונאמר על עם ישראל שאפילו הריקנים שבו מלאים מצוות כרימון, ולכן הקב"ה דן אותם ביום.

הקב"ה דן קודם את הגויים ואח"כ את ישראל

ועוד אומר הזוהר הקדוש שמרוב אהבתו של הקב"ה לעם ישראל, קודם הוא דן את הגויים ואז כשרואה הקב"ה את האכזריות שלהם ואת כל המעשים הרעים והחמורים שעשו, ואח"כ רואה הקב"ה את העבירות

הגמרא במסכת ראש השנה (טז ב) אומרת "א"ר כרוספדאי א"ר יוחנן, שלשה ספרים נפתחין בר"ה, אחד של רשעים גמורין ואחד של צדיקים גמורין ואחד של בינוניים, צדיקים גמורין נכתבין ונחתמין לאלתר לחיים, רשעים גמורין נכתבין ונחתמין לאלתר למיתה, בינוניים תלויין ועומדין מר"ה ועד יוה"כ, זכו נכתבין לחיים לא זכו נכתבין למיתה."

ואומר רבי ישראל סלנטר שמכיוון שבראש השנה הקב"ה מסמן את כל באי עולם מי לחיים ומי ח"ו להיפך, א"כ בימים שבין ראש השנה ליום הכיפורים אותם האנשים שסומנו ח"ו להיפך החיים דומים לאותו כבש שמסומן בגבו שהוא הולך לשחיטה רק שהוא אינו יודע מכך, ואם אותו כבש היה יודע שיש צבע על הגב שלו הרי שמיד היה הולך לנהר ומשכשך את עצמו במים על מנת שייצא הצבע, כך אותם אנשים שיש להם צבע על הגב רק שהם אינם יודעים מכך, ואם היו יודעים שיש להם צבע על הגב כמה הם היו מתעוררים לתשובה, ובאמת שום אדם לא יכול

של עם ישראל שהן כחוט השערה ליד מעשי הגויים מיד כותב את עם ישראל לחיים.

איש לא יודע האם הוא מסומן

הגמרא במסכת ראש השנה (יח א) אומרת שהפירוש של 'בני מרון' הוא כבני צאן, והמשמעות היא, שכמו הצאן שנכנס למכלאות והכבשים נספרות אחת אחת על ידי הרועה, כך כל באי עולם עוברים בראש השנה לפני הקב"ה, והוא סופר ומונה ופוקד ומחליט על עתיד כולם.

התורה אומרת (ויקרא כז, לב) "וכל מעשר בקר וצאן כל אשר יעבר תחת השבט העשירי יהיה קדש לה'", אדם שיש לו בהמות מצווה אותו התורה שבכל שנה יפריש מעשר מן הבהמות, והאופן בו עושים את המעשר הוא שמעבירים את כל הבהמות דרך פתח צר שרק בהמה אחת יכולה לעבור, וכל בהמה עשירית מסומנת על גבה בצבע, ואותה בהמה היא קודש ונלקחת לירושלים ומוקרבת על גבי המזבח.

מתכוננים ומתבוננים קודם התפילה לפני מי הם עומדים להתפלל.

מסופר (גדולי הדורות ח"א עמ' 155) על הרב הקדוש רבי משה גלאנטי צוק"ל שהיה צדיק גדול והיה גר בעיר צפת, ובזמנו היו אנשים שהיו הולכים לאיזה גוי שהיה מגלה להם עתידות מי יחיה ומי ימות ומה שהיה אומר היה קורה, וכששמע הצדיק רבי משה גלאנטי שכל כך הרבה יהודים הולכים לאותו גוי היה בצער גדול, ובדק הצדיק וראה שכל מה שאותו גוי היה אומר הכל היה מתקיים. אמר הצדיק - חייב אני לדעת מה כוחו של גוי זה, הלך רבי משה גלאנטי לאותו גוי ושמו של רבי משה גלאנטי היה מפורסם מאוד כאיש אלוקים קדוש גם אצל הגויים, וכשראה הגוי שהצדיק של היהודים בא לבקרו שמח שמחה גדולה ויצא לקראתו, כשנפגש הצדיק עם הגוי שאל אותו הצדיק תאמר לי מה הסוד שלך מאיפה אתה יודע לומר להם מי יחיה ומי ימות?

אותו גוי השיב לצדיק - הכל אני יכול לומר לך חוץ מעניין זה שהוא סוד

לחשוב שהוא בטוח, ולכן שכל יהודי יתפלל חזק לקב"ה בראש השנה וישוב בתשובה.

ההכנה ליום הדין

חודש אלול הוא הכנה ליום הדין ואמרו רז"ל שהטבע בעולם שדבר שהאדם מתכונן אליו אז הוא עושה אותו בשלמות, אבל דבר שאדם לא מתכונן אליו אז הוא רחוק מהשלמות.

הגמרא במסכת ברכות (ל ב) אומרת "חסידים הראשונים היו שוהים שעה אחת קודם התפילה", היו מגיעים שעה קודם זמן התפילה והיו יושבים ומתבוננים לפני מי הם באים להתפלל, ולכן תפילתם הייתה עושה רושם גדול מאוד בשמים והיו מבטלים את כל הגזירות כמו שאנו אומרים בתפילה "אנשי אמונה אבדו באים בכח מעשיהם, גיבורים לעמוד בפרץ דוחים את הגזירות", אותם אנשי אמונה היו באים לקב"ה בכח המעשים טובים שעשו והיו עוצרים את הגזירות כמ"ש "חמה עצרו בשוועם", שהיו עוצרים את החרון בכח תפילתם, וכל כך משום שהיו

ואמר אותו הגוי - כך יש מסורת לי מאבותיי שכשבא אדם לשאול אותי מה יהיה בסופו אם יחיה השנה או ימות, אני צם 40 יום ואחר כך טובל 7 פעמים בשבע נהרות וכשאני נכנס לבית אני מזיז את הפרוכת, אם התיבה של שם ה' זוהרת סימן שיחיה, ואם התיבה של שם ה' אינה זוהרת סימן שימות השנה. כשראה כך אותו צדיק התחיל לבכות, ואמר אם גוי בכדי להסתכל על שמו של בורא עולם עושה כל כך הכנות וצם 40 יום וטובל 7 פעמים זוכה שהקב"ה מגלה לו סודותיו, יהודי שנקרא בן של בורא עולם אם יעשה הכנה גדולה ויתבונן לפני שעושה מצוה לפני מי הוא עומד לעשות את המצווה, על אחת כמה וכמה.

ולכן אמרו חז"ל שעיקר המצווה היא ההכנה למצווה, וככל שמתכוון יותר למצווה, כך היא יותר עושה רושם בשמים, ולכן חודש אלול שהוא הכנה לראש השנה הוא העיקר.

שמור מאבותיי ומאבות אבותיי, ואיני יכול לגלות לך דבר זה. ואותו גוי אמר לרב שיש לו כמה שאלות בסודות הבריאה, אמר לו הרב שישאל ואמר אותו גוי לרב את השאלות שלו, אמר לו הצדיק אין אני עונה לך אלא אם כן תגלה לי מה סוד הכח שלך ואני אענה לך תשובה לכל השאלות ששאלת. אותו גוי השתכנע אבל אמר לרב יש לי תנאי, אתה צריך לצום ארבעים יום רצופים ואחרי ארבעים יום תבוא אלי, ובאמת הצדיק צם ארבעים יום ואחרי ארבעים יום הגיע לביתו של אותו הגוי. לקח הגוי את הצדיק ויצאו אל היער ובדרך היו כמה נהרות, וכל נהר שהגיעו היה נכנס אותו גוי וטובל בנהר ועולה והיה אומר לצדיק גם אתה תטבול, עד שעברו שבע נהרות וטבלו שבע פעמים והגיעו לאיזה בית, פתח הגוי את הבית והתחיל להשתחוות ואמר הגוי לרב גם אתה תשתחוה ותיכנס, והרב פחד להשתחוות שמא יש שם איזה פסל או עבודה זרה, וכשהגיע הגוי לסוף הבית הייתה שם פרוכת וכשהסיט הגוי את הפרוכת היה כתוב שם "שוויתי ה' לנגדי תמיד".

צדקה לעני כל ביתו מתברך.

ומעשה ביהודי בזמנו של הרב הבן איש חי זיע"א שהיה סוחר גדול בין, ושנה אחת כל היין שלו נהפך לחומץ, ובא אותו סוחר לבן איש חי זיע"א וא"ל הצדיק לך תחלק צדקה לעניי העיר, ומובטחת לך ישועה כי "תרומה" אותיות "תמורה" דהיינו החלפה, שאם באה על יהודי גזירה הוא יכול להחליף את הגזירה על ידי נתינת צדקה. וכך עשה, הלך ונתן תרומה למען עניי העיר, ופתאום באה מגיפה לעיר ואמרו כל הרופאים שהתרופה למחלה זו היא להניח על הפצעים חומץ, וכך היה ביקוש גדול לחומץ, ועלה המחיר של החומץ יותר מן היין וכך חזר אותו יהודי לעשירותו, ומכאן רואים את כח הצדקה.

הצדקה מצמיחה לאדם את ישועתו

בתפילה אנו אומרים "זורע צדקות מצמיח ישועות", כמו אדם שלוקח גרעין וזורע אותו באדמה, וכשצומח לא צומחת שיבולת אחת אלא

הכנה ליום הדין ע"י צדקה

רבותינו ז"ל אמרו (בפיוט ונתנה תוקף) ששלושה דברים יש בכוחם לבטל גזירות קשות "ותשובה ותפילה וצדקה מעבירין את רוע הגזירה", ובפרט בכח הצדקה לבטל כל גזירות קשות כמו שנאמר במשלי (י ב) "לא יועילו אוצרות רשע וצדקה תציל ממות". והסיבה לכך, על פי הגמרא במסכת שבת (קנא ב) "ר' גמליאל ברבי אומר (דברים יג יח) 'ונתן לך רחמים ורחמך והרבך', כל המרחם על הבריות מרחמין עליו מן השמים, וכל שאינו מרחם על הבריות אין מרחמין עליו מן השמים", ולכן על ידי שנותן צדקה לעניים ומרחם עליהם הקב"ה מתמלא עליו ברחמים, וכן ראינו בתורה (דברים טו ז) "כי יהיה בך אביון מאחד אחיך באחד שעריך בארצך אשר ה' אלוקיך נתן לך לא תאמץ את לבבך ולא תקפץ את ירך מאחיק האביון". ואומר המדרש (ויקרא רבה לד ח), יותר ממה שבעל הבית עושה עם העני, העני עושה עם בעל הבית, כיוון שעל ידי שנותן

והוא מה שאמר שלמה המלך 'וצדקה תציל ממות'.

הגמרא אומרת במסכת בבא בתרא (י א), "דרש ר"י ברבי שלום כשם שמזונותיו של אדם קצובין לו מראש השנה, כך חסרונותיו של אדם קצובין לו מראש השנה, זכה הלא פרוס לרעב לחמך, לא זכה ועניים מרודים תביא בית". ומספרת הגמ' על רבי יוחנן בן זכאי שחלם שבני אחותו צריכים להפסיד השנה 700 דינרי זהב, שכנע אותם ולקח מהם כסף לצדקה עד שנשאר אצלם מאותם 700 רק 17 דינרים שאותם לא נתנו לצדקה, כשהגיע ערב יום הכיפורים שלחו מבית הקיסר ושמנו אותם במאסר, אמר להם רבי יוחנן בן זכאי אל תדאגו כי ייקחו מכם רק 17 דינרים ולא עוד, שאלו מניין לך? סיפר להם את החלום. אמרו לו מדוע לא סיפרת לנו את החלום והיינו נותנים הכל לצדקה, אמר להם רציתי שתקיימו מצוה לשמה.

הגמרא במסכת בבא בתרא (יא א) מספרת "אמרו עליו על בנימין הצדיק שהיה ממונה על קופה של צדקה,

מגרעין אחד יוצאות הרבה שיבולים, כך מהצדקה שהיהודי נותן הקב"ה מצמיח לו הרבה ישועות.

בזוהר הקדוש (ויקרא קי ב) מסופר, שרבי חייא ורבי יוסי היו הולכים בדרך במדבר והיה הולך איתם בדרך עוד אדם, והיה בידו ככר אחד של לחם וכד קטן של מים ובאמצע הדרך במדבר בא עני וביקש מאותו אדם לאכול ולשתות, ריחם עליו אותו אדם ונתן לו מה שהיה בידו והמשיך בדרכו במדבר, ולאחר כמה שעות התחיל להיות רעב וצמא ואין בידו לא לחם ולא מים עד שנחלש וראה איזה חורבה וישב תחתיה ונרדם, אמרו רבי חייא ורבי יוסי בוא ונמתין לראות מה יהיה בסופו של אותו אדם כי ודאי יעשו לו נס מן השמים בעבור שנתן צדקה לעני, וכשישן התקרבו אליו נחש גדול, וכשבא להכישו פתאום יצא נחש אחר גדול והרג את אותו נחש שבא להכישו, ישבו וחיכו עד שהתעורר אותו אדם והמשיך בדרכו, וכשיצא מתוך החורבה נפל כל אותו הבית. באו אליו רבי יוסי ורבי חייא וסיפרו לו את כל הניסים שקרו אתו ונתנו לו לאכול ולשתות,

פעם אחת באתה אישה לפניו בשני בצורת אמרה לו רבי פרנסני, אמר לה העבודה [לשון שבועה] שאין בקופה של צדקה כלום, אמרה לו רבי אם אין אתה מפרנסני הרי אישה ושבעה בניה מתים, עמד ופרנסה משלו. לימים חלה ונטה למות, אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה - רבש"ע אתה אמרת כל המקיים נפש אחת מישראל כאילו קיים עולם מלא, ובנימין הצדיק שהחיה אישה ושבעה בניה ימות בשנים מועטות הללו? מיד קרעו לו גזר דינו והוסיפו לו עשרים ושתיים שנה על שנותיו".

אי נתינת צדקה מהפכת הגלגל

אומרת הגמרא במסכת תמורה (טז א), אומרת "בשעה שעני הולך אצל בעל הבית ואומר פרנסני, אם מפרנסו מוטב, ואם לאו - 'עשיר ורש נפגשו עושה כולם ה" מי שעשאו עשיר לזה עושה אותו עני, עני לזה עושה אותו עשיר".

כמו שמספר הבעל שם טוב זיע"א, שהיה עשיר שעמד לחתן את בנו,

ולכבוד החתונה עשה כמות גדולה של גביעי כסף טהור לחלק למוזמנים לחתונה, ובאמצע החתונה היה אותו עשיר מסתובב בין האורחים ומחלק להם את הגביע, ובא עני וביקש מהעשיר שגם הוא רוצה גביע, א"ל העני אם כבר אתה מחלק תן גם לי... וחילק העשיר לכולם חוץ מלאותו עני, ובא העני וביקש מאותו עשיר עוד הפעם ולא נתן לו, ומאותו יום התהפך הגלגל והעשיר בזמן קצר ירד מכל נכסיו והעני התעשר.

הלך אותו עשיר שירד מנכסיו לצדיק הבעל שם טוב וסיפר לו את כל המעשה, ושאל אותו איך יוכל להחזיר את המצב לקדמותו? אמר לו הצדיק שילך לעני שהתעשר ויבקש ממנו צדקה, ובשעה שלא ירצה לתת לו הוא ירד מנכסיו ואתה תחזור להיות עשיר, וכך היה עושה אבל בכל פעם שבא לבקש צדקה היה נותן לו. יום אחד שמע שאותו עני שהתעשר עומד לחתן את בנו, אמר בליבו אני אלך באמצע החופה בשעה שעומד לחתן את בנו, ואבקש ממנו צדקה וודאי מרוב שהוא טרוד לא ייתן לי, הלך ביום החופה וחיכה שיתחילו את

שצדקה לעניים, וגמילות חסדים בין לעניים בין לעשירים, צדקה לחיים גמילות חסדים בין לחיים למתים, צדקה בממונו גמילות חסדים בין בממונו בין בגופו.

וכן אומרת הגמרא (בבא בתרא ט ב), גדול מי שמפייס את העני במילים יותר ממי שנותן לו צדקה, שהנותן צדקה לעני מתברך בשש ברכות והמפייס את העני ומעודדו מתברך באחת עשרה ברכות.

הנותן צדקה שומר אצלו את הברכה

ובמדרש זוטא (רות ד'), מובא מעשה באחד שירד מנכסיו והייתה לו אישה כשרה, ולסוף נעשה שכיר ופעם אחת היה חורש בשדה ונזדמן לו אליהו הנביא בדמות ערבי אחד. אמר לו: נפסקו לך מן השמים שבע שנים טובות אימתי אתה מבקש אותן, עכשיו או בסוף ימין? אמר לו: קוסם אתה! אין לי מה ליתן לך אלא הפטר מעלי לשלום! וחזר אצלו עד שלש פעמים. פעם שלישית אמר לו: אלך ואמלך באשתי! מה עשה? הלך לו

החופה ואיך שהתחילו את החופה ניגש אליו וביקש ממנו צדקה, הוציא אותו עשיר כמה מטבעות ונתן לו, כשראה כך העשיר לשעבר נפל והתעלף, לאחר כמה דקות כשהעירו אותו ושאלו אותו מה קרה? סיפר העני לעשיר את כל הסיפור, שפעם הוא היה עשיר ואיבד את הכל בגלל שלא נתן לו גביע שחילק בחתונת בנו, והבעל שם טוב יעץ לו שבשעה שתבקש ממנו צדקה ולא ייתן יתהפך הגלגל שוב, כששמע כך אמר לו - אני מקבל על עצמי לפרנס אותך בכבוד כל ימי חיך.

והוא מה שאמרו חז"ל שגלגל הוא החוזר בעולם, לא מי שהוא עשיר היום הוא עשיר למחר ולא כל מי שעני היום הוא עני למחר, כמו שתקנו חז"ל לומר בתפילה משפיל גאים עדי ארץ מגביה שפלים עד מרום.

גמילות חסדים גדולה מצדקה

אומרת הגמרא (סוכה מט ב), גדולה גמילות חסדים יותר מן הצדקה,

אצל אשתו ואמר לה: בא אחד אלי והטריח עלי עד שלש פעמים, ואמר לי יש לך שבע שנים טובות אימתי אתה מבקש אותן, עכשיו או בסוף ימיך? אמרה לו: אמור לו: הבא אותן היום. והיה מתחבא מבניו וחזר אצלו, ואמר לו: הבא אותן עכשיו! אמר לו: לך לביתך, ואינך מגיע לשער חצרך עד שתראה ברכה פרוסה בבית! והיו יושבין בניו לחפש בידם בעפר, ומצאו מטמון שיזונו ממנו שבע שנים, ובאו וקראו לאימם, ולא הגיעו לשער עד שיצאה אשתו לקראתו ובישרה לו, מיד הודה לקב"ה ונחה דעתו עליו.

מה עשתה אשתו הכשרה? אמרה לו: אנו, מכל מקום כבר מושך עלינו הקדוש ברוך הוא חוט של חסד ונתן לנו לשבע שנים, אלא בוא נעסוק בגמילות חסדים בשבע שנים הללו, שמא מוסיף לנו הקב"ה טובה מאצלו, וכן עשתה. וכל מה שעשתה אמרה לבנה הקטן: כתוב כל מה שאנו נותנין וכן עשה. לסוף שבע שנים, בא לו אליהו הנביא ואמר לו: כבר הגיע שעה ליטול מה שנתתי לך! אמר לו: כשנטלתי לא נטלתי אלא מדעת אשתי, אף כשאני מחזיר לא אחזיר

אלא מדעת אשתי! הלך אצלה ואמר לה: כבר בא הזקן ליטול את שלו! אמרה לו: לך אמור לו: אם מצאת בני אדם נאמנים ממנו, אתן לך פיקדונך. וראה הקדוש ברוך הוא דבריהם ואת גמילות החסדים שעשו, והוסיף להם טובה. לקיים מה שנאמר (ישעיה לב ז): "והיה מעשה הצדקה שלום". א"כ רואים אנו כמה גדול כוחה של צדקה שאדם עושה עם העניים.

יהי רצון שנזכה להתחזק במידת הצדקה, ועל ידי כך נזכה שהקב"ה יכתבנו בספרן של צדיקים גמורים, אמן.

פיוט ונתנה תוקף

אחד מהפיוטים שאומרים בראש השנה הוא הפיוט 'ונתנה תוקף' שחיבר אותו הרב הקדוש רבי אמנון ממגנצא צוק"ל, ומסופר על רבי אמנון ממגנצא שהיה גדול הדור ועשיר גדול והמלך קרא לו, וכשבא לפני המלך אמר לו המלך אני מצווה עליך להמיר את דתך ולהתנצר, ורבי אמנון ביקש מהמלך שייתן לו שלושה ימים לחשוב ובעוד שלושה ימים הוא

לבייתו, ואותו יום היה ראש השנה והביאו את רבי אמנון במיטתו לבית הכנסת ושם הוא חיבר את הפיוט ונתנה תוקף, וכשסיים לומר את הפיוט יצאה נשמתו. וכעבור שלושה ימים בא בחלום לאחד החכמים רבי קלונימוס בן משולם ולימד אותו בחלום את כל הפיוט, וציווה עליו להפיץ אותו בכל עם ישראל, רבי אמנון מתאר בפיוט איך הקב"ה יושב על כיסא המשפט בראש השנה ודן את כל האדם לפי מעשיו, וקוצב את גורלו בשנה החדשה. (הסיפור מובא ב"אור זרוע", ר' יצחק בן משה מווינה, הלכות ראש השנה, סימן רע"ב) ונאמר שמי שקורא את הפיוט הזה בר"ה הוא מיד מעורר את ליבו בתשובה גדולה לקב"ה.

יום הדין לא מוזכר בתורה

רבי יונתן אייבשיץ בספרו יערות דבש (ח"א דרוש ה ד"ה ובזה תבינו) שואל מה הטעם שלא הוזכר בתורה במפורש שראש השנה הוא יום המשפט ויום הדין לכל באי עולם?

יענה למלך תשובה, וכשחזר לבית התחיל רבי אמנון להצטער איך זה שאמרת לי למלך שאני אחשוב על הדבר ואתן לו תשובה בעוד שלושה ימים, וכי יש לי ספק באמונה בבורא עולם? והיה יושב ובוכה בביתו, ואחרי שעברו שלושה ימים לא הלך אצל המלך והיה המלך מחכה ממנו לתשובה, וכשראה המלך שרבי אמנון לא מגיע שלח המלך להביא את רבי אמנון, וכשרבי אמנון עמד לפני המלך אמר לו המלך - דע לך מכיון שזלזלת בכבוד המלך אתה צריך לעמוד למשפט.

אמר לו רבי אמנון אני אגזור את הדין שלי, הלשון שאמרה שאני אחשוב ואתן תשובה למלך בעוד שלושה ימים צריך לחתוך אותה, שהייתה הלשון צריכה לומר מיד למלך שחס ושלום שאמיר את דתי, ומכיון שהלשון לא אמרה לא אלא אמרה תן לי לחשוב שלושה ימים צריכה הלשון להיחתך. וכששמע כך המלך כעס מאוד וציווה שיחתכו את כל גופו של רבי אמנון אברים אברים וישלחו אותו לבית שלו, וכך היה שחתכו את כל גופו אברים אברים ושלחו אותו במיטה

ומתרץ על פי פרקי דר"א (פ"י) ששם מבאר את הסיבה שבגינה יונה הנביא ברח מלפני ה' ולא הלך לומר את נבואתו בנינוה, לפי שאמר שהגויים קרובים לתשובה יותר מישראל ואם בני נינווה יחזרו בתשובה מיד כשיאמר להם את נבואתו [כפי שאכן קרה], היה הדבר מביא ח"ו קיטרוג על עם ישראל שהם לא מזדרזים כ"כ בתשובה בעקבות דברי הנביאים, ולכן העדיף יונה לכבוש את נבואתו ולנסות לברוח מפני ה', ולפי זה אפשר לומר שאם היה כתוב בתורה שר"ה הוא יום הדין היו אף הגויים חוזרים בתשובה ובכך היה קטרוג גדול על ישראל, שהרי רוב אומות העולם מאמינים בתורה שבכתב ומודים כי מפי הקב"ה נאמרה, לפיכך העלים השי"ת בתורה שבכתב את מהות היום של ראש השנה וגילה זאת רק לבניו על ידי תורה שבעל פה.

בראש השנה לא מבקשים גשמיזות

ידוע שעיקר התפילה בראש השנה היא להכריז שהקב"ה ברא את העולם

והוא מולך על העולם, וכן הגמרא בראש השנה אומרת אמר הקב"ה אמרו לפני מלכויות כדי שתמליכוני עליכם, ולכן כל התפילה של ראש השנה אנחנו מזכירים שהקב"ה הוא המלך, וכן אנו אומרים המלך הקדוש, "ותמלוך אתה הוא ה' לבדך..." וכל התפילה של ראש השנה היא בקשה להמלכת ה' בעולם.

וכתוב בזוהר הקדוש, שביום ראש השנה לא יבקש אדם מהקב"ה לא על בריאות ולא על פרנסה, ואומר רשב"י כשיהודי עומד בתפילה של ראש השנה ומבקש - ריבונו של עולם תן לי פרנסה, הרי הוא דומה לכלב שאומר הב הב.

ושואלים חז"ל, הרי בראש השנה הקב"ה דן את בני האדם מי יחיה ומי לא מי יהיה לו בריאות ומי יהיה לו פרנסה ואם כן עיקר התפילה בראש השנה הייתה צריכה להיות על בריאות על פרנסה ועל הצלחה, והנה רואים אנו שבתפילה של ראש השנה לא מוזכרת בכלל בקשה על בריאות או על פרנסה וכדו', ולכאורה מדוע הרי זהו היום שבו בורא עולם

בראש השנה ואומר - ריבוננו של עולם תן לי בריאות תן לי פרנסה טובה, הקב"ה אומר בוא ונבדוק האם באמת מגיע לך בריאות אם באמת מגיע לך פרנסה, והקב"ה פותח את הספרים בשמים של אותו יהודי ורואה שהוא עבר עבירה כזאת ועוד עבירה כזו שהרי כתוב בקהלת (ז, כ) "כי אדם אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא", אין אדם שיכול לעמוד לפני בורא עולם ולומר אני זך וטהור ומגיעה לי בריאות ופרנסה, א"כ יוצא שבשעה שאדם מבקש בראש השנה בריאות ופרנסה הוא מעורר על עצמו קטרוג בשמים שיפתחו את הספרים שלו, אבל אם יהודי יעמוד בראש השנה ולא יבקש על בריאות ועל פרנסה אלא יאמר - ריבוננו של עולם אתה המלך ותמלוך אתה על כל מה שבראת, וממליך את הקב"ה בעולם, א"כ למעשה אותו יהודי אומר לקב"ה - רבש"ע אתה המלך ואני העבד שלך, ומי שהוא עבד של המלך המלך דואג לו לפרנסה לאוכל לבגדים ולכל מה שהוא צריך, לכן בראש השנה אנו מבקשים - 'זכרנו לחיים מלך חפץ בחיים כתבנו בספר

דן אותנו על כל הדברים הללו, ומדוע לא תיקנו לנו חז"ל שנבקש בתפילה גם על בריאות ועל פרנסה?

ומתרץ הבן איש חי, שבשעה שבא אדם ומבקש מהמלך שייתן לו אוכל ובגדים או שיעשה לו איזו טובה, המלך אומר בוא ונבדוק האם אתה נאמן למלך, והמלך שולח את העבדים שלו והם מתחפשים לאנשים פשוטים ובאים ומדברים עם אותו אדם רע על המלך, וכששומע אותו אדם שמדברים רע על המלך הוא מצטרף אליהם וגם הוא מדבר רע על המלך, ואחרי כמה ימים הוא חוזר אל המלך ושוב מבקש מהמלך שיעשה לו טובה וייתן לו אוכל ובגדים, ואומר לו המלך איך אני אתן לך טובה כשאתמול דיברת עלי רע עם העבדים שלי. אבל יש כאלו שלא צריכים לבקש מהמלך שייתן להם אוכל ובגדים, ואלו העבדים של המלך כי המלך דואג להם אפילו בלי שיבקשו שהמלך יודע שאם לעבדיו לא יהיה אוכל הרי שהם לא יעבדו כמו שצריך.

א"כ אומר הבן איש חי, כשיהודי עומד

אותך מהבור כבר יהיה לך הכל אוכל ובגדים וכל מה שתרצה, אבל אם אתה מבקש אוכל אז יתנו לך אוכל אבל אתה תישאר בבור.

ולכן אם יהודי בתפילת ראש השנה יבקש פרנסה ובריאות, הקב"ה יאמר תנו לו בריאות ופרנסה אבל את השפע העצום שהיה מזומן לו לא יקבל, אבל אם יהודי לא מבקש פרנסה ובריאות אלא בכל התפילה של ראש השנה הוא חוזר ואומר ריבוננו של עולם אתה המלך ובלעדיך אין כלום, הקב"ה נותן לו הכל גם אם לפי מעשיו אינו זכאי, ויהודי שיבקש חיים בראש השנה מבורא עולם בשביל לקדש את שמו של בורא עולם על ידי קיום תורה ומצוות, הקב"ה כבר ייתן לו הכל.

בישראל הקב"ה מלך ובנויים מושל

אם נתבונן בתפילה של ראש השנה, עיקר התפילה יש בה פסוקים של מלכויות שהקב"ה הוא המלך של העולם, וכך כתוב בגמרא במסכת

חיים למענך אלוקים חיים', ריבוננו של עולם תן לנו חיים אבל חיים בשבילך בורא עולם, כדי שאנחנו נקדש את שמך בעולם ונמליך אתך על כל העולם, וכשהקב"ה רואה שאנו ממליכים אותו עלינו בראש השנה, ממילא הקב"ה כותב אותנו בספר חיים טובים.

לשממליכים את הקב"ה זוכים להכל

ועוד מתרצים על פי המשל במלך אחד שהיה לו בן יחיד, ובנה לו המלך ארמונות ונתן לו כל שרצה ואחרי כמה שנים מרד הבן באבא שלו, גירש המלך את בנו ושרף את כל הארמונות שבנה לו, והבן של המלך היה הולך ביער ופתאום נפל לבור, ובאותו זמן התמלא המלך ברחמים על בנו ושלח את עבדיו לחפש אותו, וכשעברו ליד הבור שמעו עבדי המלך שהבן צועק הצילו!!! אמרו לו מה אתה רוצה? אמר להם הבן תנו לי אוכל ובגדים כי אני רעב וקר לי בתוך הבור, אמרו לו - שוטה שכמוך, אם תבקש שיוציאו

טובים ואת העבירות שאדם עשה אותם הוא לא זוכר.

ובאו חז"ל ואמרו לנו שצריך להיות בדיוק להיפך, את העבירות שאדם נכשל בהם עליו לזכור אותן כל הזמן, כמו שאמר דוד המלך בתהלים (נא, ה) "כי פשעי אני אדע וחטאתי נגדי תמיד", דוד המלך כל הזמן היו נגד העיניים שלו לא המצוות שעשה אלא העבירות שנכשל בהם.

אבל את המצוות שיהודי עושה מיד אחרי שעשה אותן עליו לשכוח מהן ואל לזכור אותן, כי אם האדם יזכור תמיד את כל המצוות שעשה, תכנס בלב שלו גאווה ולא יוכל לשוב בתשובה על עבירותיו.

ובראש השנה אנו אומרים בתפילה "כי זוכר כל הנשכחות אתה", שהקב"ה זוכר את כל הנשכחות שאם אדם עשה מצוה ושכח ממנה, הקב"ה זוכר אותה, והיא כוונת התפילה 'כי זוכר כל הנשכחות אתה', שמה שאדם שוכח הקב"ה זוכר, אבל אם יהודי עושה מצוה וכל הזמן הוא זוכר אותה הקב"ה אומר לו אם אתה זוכר את המצוות שעשית אני שוכח מהן,

ראש השנה (טז א) "אמרו לפני בראש השנה מלכויות זיכרונות ושופרות, מלכויות כדי שתמליכוני עליכם, זיכרונות כדי שיעלה זיכרוכם לפני לטובה, ובמה בשופר", שבראש השנה אנו ממליכים את הקב"ה עלינו בכל שנה מחדש, כי אין מלך בלי עם, מלך צריך שיהיה לו עם שימליכו אותו, כמו שנאמר שההבדל בין מלך למושל הוא שמלך צריך שהעם ימליכו אותו עליהם, אבל מושל לא צריך שהעם ימליך אותו כי הוא מושל עליהם בכח, ולכן כתוב בתהלים (כב, כט) "כי לה' המלוכה ומושל בגויים", בעם ישראל הקב"ה הוא מלך כי עם ישראל ממליכים את הקב"ה בעולם, אבל הגויים לא מקבלים עליהם את המלכות של הקב"ה לכן הקב"ה לא מולך עליהם אלא מושל עליהם.

מה שתשכח הקב"ה יזכור

הטבע בעולם שאדם נמשך תמיד לזכור את הדברים הטובים שעשה, את המצוות את הצדקות וכדו' זה מה שאדם זוכר, אבל את הדברים הלא

ממנה, ובהתחלה אדם דואג שאין לו זיווג אחר כך דואג שיהיו לו ילדים אחר כך דואג שתהיה לו פרנסה אחר כך דואג שהילדים שלו יצליחו, כל הזמן יש לאדם איזו שהיא דאגה, ואם כל הדאגות היו נשארות כל הזמן האדם לא היה מצליח להחזיק מעמד, לכן ריחם הקב"ה על האדם וברא את השכחה, ואפילו אדם שעבר בחייו דברים קשים כשעובר הזמן הרי שהזמן יש לו כח לרפא הרבה מאוד פצעים הרבה דברים קשים על ידי מתנת השכחה, והוא כוונת הכתוב ש'כן ח'ובת כ'ל ה'יצורים, ר"ת שכחה.

השכחה – מתנה מהקב"ה

אומר המדרש, אמר הקב"ה - אני בראתי את השכחה בעולם כדי שהאדם ישכח מהצרות ומהדאגות שלו, ועם ישראל במקום לשכוח מצרותיהם ומדאגותיהם שכחו ממני.

אומר המגיד מדובנא (אהל יעקב האזינו ד"ה צור ילדך) משל למה הדבר דומה, לאדם שהיה סוחר גדול והיה לוקח סחורה מהרבה אנשים

כי הקב"ה כביכול זוכר רק את כל הנשכחות.

מה שתזכור הקב"ה ישכח

ולעומת זאת, אם יהודי רוצה שבראש השנה כל העבירות שנכשל בהם כל השנה לא יקטרגו עליו שלא ישכח אותן, והקב"ה אומר לו - אם אתה תזכור את העבירות שלך אני אשכח אותן, אבל אם אתה תשכח בראש השנה את העבירות שעשית הרי שאני אזכור לך אותן כי אני זוכר כל הנשכחות, מה ששוכח האדם הקב"ה זוכר.

ש'כן ח'ובת כ'ל ה'יצורים, ר"ת שכחה - החובה של כל היצורים היא השכחה, הקב"ה ברא את השכחה בעולם כי אין אדם שכל חייו הם בשקט ושלווה וכל אדם יש לו בחייו ניסיונות צער ודאגות, ואם האדם יזכור את כל הדאגות והצרות שהיו לו מיום היוולדו הוא ימות מרוב צער, לכן ברא הקב"ה את השכחה בעולם כדי שהאדם ישכח מהצרות שלו, ואם באה לאדם צרה אחרי זמן הוא שוכח

זכאי משום שהוא אינו כשיר לעמוד
בדין מכיוון שאין לו דעת.

למחרת בא עורך הדין לסוחר ואמר לו
- עכשיו לאחר שהוצאתי אותך זכאי
בדין עליך לשלם לי את שכרי, ענה
לו הסוחר שימתין רגע והלך לחדר
השני הוציא את הצפצפה והתחיל
לצפצף, התחיל להכות אותו עורך
הדין ואמר לו - אתה לא מתבייש, את
הטכסיס הזה אני לימדתי אותך ואתה
משתמש בו נגדי על מנת להתחמק
מלשלם לי את שכרי?

אומר המגיד מדובנא, הקב"ה
אומר אני בראתי את השכחה כדי
שאתה תשכח מהצרות שלך, ואתה
השתמשת במתנה המיוחדת הזו
שנתתי לך ושכחת אותי.

עצה מהרש"ש לזכות בדין

רבנו הרש"ש הקדוש רבי שלום
שרעבי זיע"א שהיה חי לפני 300
שנה, והיה מקובל אלוקי וקדוש
עליון ראש ישיבת המקובלים בית אל
בירושלים שבין החומות, והוא כותב

ומוכר במדינות אחרות, לאחר כמה
שנים אותו אדם ירד מנכסיו וכל
האנשים שלקח מהם סחורה באו
ותבעו אותו למשפט, הלך הסוחר
ולקח עורך דין טוב, אמר לו עורך
הדין - אל תדאג אתה חייב הרבה
מאוד כסף אבל אתה תצא זכאי בדין
אבל בתנאי שכל מה שאני אומר
לך תשמע בקולי ותעשה, והסכים
הסוחר. אותו אדם היה מחכה שעורך
הדין ילמד את כל הטענות אבל
עורך הדין לא התעניין כלל בטענות
מה לטעון לשופט ועל מה בדיוק
החובות, הגיע יום המשפט ואותו
סוחר הגיע לבית המשפט ויחד אתו
הגיע עורך הדין וכל האנשים שחייב
להם כספים גם הם הגיעו למשפט,
לפני כניסת השופט לאולם ותחילת
המשפט נתן לו עורך הדין צפצפה
ואמר לו כשאסמן לך תתחיל לצפצף
בה בלי הפסקה, ונכנס השופט
ושאל את אותו סוחר יש כאן אנשים
הטוענים שאתה חייב להם כסף מה
יש לך לומר להגנתך? מסתכל הסוחר
על עורך הדין, ועורך הדין מסמן לו
להתחיל לצפצף, התחיל לצפצף
ולצפצף עד שהשופט קבע שהוא

כי כל החנות שלי עלתה באש עם הסחורה, אבל תן לי עכשיו סחורה לשנה החדשה ובסוף השנה אני אשלם לך גם על השנה וגם על שנה שעברה, והסכים הסיטונאי ונתן לו סחורה חדשה.

הגיע סוף השנה ושוב בא הסוחר ומבקש שייתן לו סחורה חדשה, אומר לו הסיטונאי - קודם תשלם על השנתיים שאתה חייב ורק אחר כך אני אתן לך סחורה חדשה, לפני שנתיים לא שילמת ושנה שעברה לא שילמת איך אני אתן לך סחורה חדשה? התחיל הסוחר לבכות ואמר לו - השנה חיתנתי את בני והיו לי הרבה מאוד הוצאות ולכן אין לי עכשיו איך לשלם לך, אבל אני מבטיח תן לי עכשיו סחורה חדשה ושנה הבאה אני אשלם לך על כל השלוש שנים שלא שילמתי לך, אמר הסיטונאי - אני לא מסכים קודם תשלם לי ורק אחר כך אני אתן לך סחורה חדשה, התחיל לבכות ולהתחנן עד שהסיטונאי ריחם עליו והסכים לתת לו סחורה לשנה החדשה, ובאו הפועלים של הסיטונאי ואמרו לו - אדוננו בעל הבית, כאן בית מסחר לא קופת

בהקדמה לספר נהר שלום - דע לך שיש עצה לאדם לזכות ביום הדין, והיא שכל יהודי בערב ראש השנה יאמר 'ריבוננו של עולם אני מקבל על עצמי להתחזק במצווה אחת פשוטה [ויפרט מהי המצווה] אבל במסירות נפש', מובטח לו שיזכה להיכתב בספר חיים טובים, ואומר הרש"ש - "אני ערב עליו להיות עליו מליץ יושר לפני הקב"ה ביום ראש השנה שייכתב בספר חיים טובים", הרש"ש לא כותב שיהודי יקבל על עצמו הרבה מצוות אלא רק מצוה אחת ומצוה אחת פשוטה, אבל בקבלה חזקה מאוד.

ואומר הבן איש חי משל למה הדבר דומה, לאדם שהייתה לו חנות והיה קונה סחורה מהסיטונאי, ובסוף כל שנה היה מגיע ומשלם על הסחורה של שנה שעברה והיה לוקח סחורה חדשה, שנה אחת הגיע הסוחר לסיטונאי וביקש ממנו שייתן לו סחורה לשנה החדשה, אמר לו הסיטונאי - קודם תשלם על השנה שעברה ורק אחר כך אני אתן לך סחורה חדשה, ענה לו הסוחר - תשמע, אין לי כרגע איך לשלם לך

הקב"ה ומבקשים - ריבונו של עולם כתוב אותנו בספר חיים טובים בספר בריאות ופרנסה טובה, ואנחנו מבטיחים לריבונו של עולם שאנחנו נשמור שבת ונניח תפילין ונקיים כל התורה וכל המצוות, והקב"ה אומר תכתבו את היהודי הזה בספר חיים טובים, ומגיעה שנה הבאה ומגיע שוב ראש השנה ושוב היהודי עומד לפני בורא עולם, ואומר - רבש"ע כתוב אותי בספר חיים טובים בספר בריאות ופרנסה טובה, והקב"ה אומר לו קודם תשלם על החובות שלך מהשנה שעברה אחר כך ניתן לך ברכה לשנה החדשה, והוא עומד ובוכה רבש"ע לא הצלחתי לקיים את התורה והמצוות היה לי יצר הרע חזק, אבל השנה רבש"ע אני מבטיח כתוב אותי בספר חיים טובים ואני אקיים את כל התורה וכל המצוות, והקב"ה אומר אני אכתוב אותך בספר חיים טובים, ואחר כך מגיעה שנה הבאה ומגיע שוב ראש השנה ושוב היהודי עומד לפני בורא עולם, ואומר - רבש"ע כתוב אותי בספר חיים טובים בספר בריאות ופרנסה טובה, והקב"ה אומר לו לא שילמת

צדקה ומי שלא משלם לא מקבל, אם תמשיך ככה בסופו של דבר גם לנו לא יהיה מה לאכול וגם לך לא יהיה מה לאכול ואתה תפשוט רגל וכל העסק שלך יתמוטט, שמע בעל הבית והשתכנע ומיד קרא לסוחר ואמר לו - אני חוזר בי אני לא יכול לתת לך סחורה בלי כסף.

היה שם אדם פיקח שניגש לסוחר ואמר לו - אתה מבקש סחורה חדשה אבל אתה לא שילמת כבר שלוש שנים, אבל יש לי עצה בשבילך אתה מבקש סחורה לשנה שלימה ובסוף השנה אתה רוצה לשלם וודאי שבעל הבית לא יסכים, אבל יש לי עצה טובה בשבילך אל תבקש סחורה לשנה שלימה אלא תבקש סחורה בשביל חודש אחד ותשלם עליו וכך עוד חודש איך שתמכור את הסחורה תבוא לשלם ותבקש עוד סחורה, ואם תעשה כך בעל הבית ישתכנע וייתן לך, ובאמת הלך לבעל הבית וביקש ממנו סחורה מועטת רק לחודש אחד ומיד הסכים ונתן לו.

אומר הבן איש חי שהנמשל הוא שבראש השנה אנו עומדים לפני

על החובות שלך כבר שלוש שנים
איך אתה מבקש עוד ברכה?

והנשמה עומדת ובוכה ומתחננת
לפני בורא עולם, והקב"ה רחום וחנון
ואומר תנו לו ברכה גם השנה הזאת,
ובאים המלאכים ומקטרגים ואומרים
רבש"ע אנחנו נבראנו מהעבירות
שהיהודי הזה עשה, לא מגיעה לו
ברכה לא מגיע לו להיכתב בספר
חיים טובים, ואפילו שהקב"ה רחום
וחנון הוא אומר לו יש עליך קטרוגים
בשמים שהרי מכל העבירות שעברת
נבראו מלאכי חבלה, כמו שכתוב
במשנה במסכת אבות (ד, יא) "רבי
אליעזר בן יעקב אומר, העושה מצוה
אחת, קונה לו פרקליט אחד. והעובר
עברה אחת, קונה לו קטגור אחד",
ובא רבנו הרש"ש ואומר יש עצה
כיצד להינצל מיום הדין, קבל על
עצמך לא הרבה מצוות אלא מצוה
אחת פשוטה ביותר אבל תקבל על
עצמך את המצווה הזאת בקבלה
חזקה אבל רק מצוה אחת, ומבטיח
אני שאני אהיה ערב להיות מליץ
ישר עליך לפני הקב"ה שתכתב
בספר חיים טובים, ולא משנה איזו
מצוה כל אחד יודע במה הוא צריך

להתחזק אפילו בדבר קטן ביותר,
אבל שיקיים את המצווה הזאת חוק
ולא יעבור וזוכה שיהיה לו ערב גדול
שרבנו הרש"ש יהיה ערב עליו ביום
הדין הגדול והנורא.

אבל הרש"ש מדגיש מצוה אחת
פשוטה ולא מצוה גדולה, כי היצר
הרע אומר לאדם תקבל על עצמך
מצוה גדולה וכך בסוף יעזוב את
המצווה אבל מצוה קטנה יקיים
אותה כל הזמן.

עם ישראל מתחדש כל הזמן

רבינו הקדוש הבן איש חי כותב
שהייחודיות של עם ישראל היא שכל
הזמן יש להם התחדשות, וכשמגיע
זמן חדש מגיעה גם ברכה חדשה,
ויהודי כל הזמן יש לו נקודת התחלה
חדשה - יום חדש, שבוע חדש, חודש
חדש, שנה חדשה, כי גם כשיהודי
נכשל הוא יכול להתחיל את הכל
מחדש, וכמו שכותב רבינו האר"י
הקדוש - דע לך שאין הזמנים שווים
וכל רגע הוא מציאות חדשה שלא
הייתה כמותה מבריאת העולם.

בתהלים (פא) שבו נמצא הפסוק "עדות ביהוסף שמו בצאתו על ארץ מצרים". וכן אנו רואים ענין זה אצל יוסף הצדיק שאחרי שנמכר לעבד ועבר מיד ליד עד שהגיע למצרים, ושם עבר ניסיונות קשים והניחו את יוסף הצדיק במשך שנים עשרה שנה בבור בבית האסורים, והיה נראה שכבר אבדה כל תקוה אבל עם כל זאת יוסף הצדיק לא נפל ליאוש כלל, והקב"ה הושיע אותו והעלה אותו מהבור למקום הגבוה ביותר להיות מלך על מצרים, ללמדנו שגם בזמנים הקשים ביותר אסור להתייאש, כיוון שכשיגיע זמן חדש תבוא הישועה, ולכן יוסף הצדיק זכה לצאת מהבור דווקא בראש השנה.

וכן כתוב במדרש תנחומא (בראשית ז) שארבע עקרות נפקדו בראש השנה, ואלו הן: שרה, רבקה, רחל וחנה. כי ראש השנה הוא זמן של התחדשות ולכן אפילו שעד עכשיו היו עקרות, כשהזמן התחדש באה הישועה. ולכן בראש השנה אנו קוראים בתורה על פקידת שרה ובהפטרה על פקידת חנה, ללמדנו את כח ההתחדשות לשנות את מזל

וכשמתחילה שנה חדשה הבריאה כולה מתחדשת מחדש, וענין זה של ההתחדשות שייכת רק בעם ישראל ולא אצל הגויים, כי עם ישראל מונים ללבנה ובלבנה תמיד יש התחדשות, אבל אצל הגויים אין התחדשות כי הם מונים את הזמנים שלהם על פי השמש ואצל השמש אין התחדשות אלא היא זורחת בבוקר ושוקעת בערב, וכמו שכתוב בקהלת (א, ט) "מה שהיה הוא שיהיה ומה שנעשה הוא שיעשה, ואין כל חדש תחת השמש", ולכן גוי שנכשל ולא מצליח תמיד הוא לא יצליח כי האתמול והיום הם אותו הדבר עבורו, וכמו שאתמול לא הצליח גם היום לא יצליח. אבל יהודי יש לו את מעלת התחדשות וכשמגיע זמן חדש מגיעה ברכה חדשה, וגם אם אתמול הוא נכשל והפסיד היום הוא כבר זמן חדש וברכה חדשה, וזו הייחודיות של עם ישראל ובא ראש השנה ללמד אותנו שבראש השנה חוזרים לנקודת ההתחלה ואפשר להתחיל הכל מחדש.

אמרו חז"ל, שביום ראש השנה יצא יוסף הצדיק מבית האסורים, ולכן בראש השנה אנו אומרים את המזמור

האדם.

שנה חדשה, וכשעומדים בהתחלה צריך לשכוח מהצרות ולהתחיל הכל מחדש, כי אפילו אם יהודי באו עליו ייסורים והפסדים בשנה החולפת, כשעומד בהתחלה חדשה ובזמן חדש הכל יכול להשתנות, וכן להיפך גם אם אדם הכל היה לו טוב בשנה החולפת, כשמתחיל זמן חדש צריך להרבות בתפילה שגם בזמן החדש תהיה לו ברכה.

מסופר על יהודי שבכל שבוע היה מגיע לצדיק רבי אלימלך מליז'ענסק זיע"א, ובכל שבוע היה מברך אותו הצדיק באותה ברכה, עד שפעם אחת בא אותו יהודי לצדיק ואמר לו - רבנו, כבר בשבוע שעבר הרב בירך אותי באותה הברכה, ומדוע הצדיק שוב חוזר על אותה ברכה. אמר לו הצדיק - דע לך שכל יום הוא זמן חדש ואין הזמנים שווים, ומה שבירכתי אותך בשבוע שעבר היה בזמן אחר לגמרי, ועכשיו מכיוון שהזמן הוא חדש יכול להיות שעכשיו הוא עת רצון שהברכה תתקיים.

כותב הרד"ק בשם רבי סעדיה גאון על הפסוק (ישעיה מ) "וקווי ה' יחליפו כח יעלו אבר כנשרים", הנשר

אין ייאוש בעולם כלל

ולכן אמרו חז"ל שאסור לאדם לעולם ליפול לייאוש ואפילו במצב הקשה ביותר, כי דווקא בשעה שאדם רואה שהוא יורד למטה שידע כי הישועה קרובה, וכך אנחנו רואים ששרה אמנו זכתה לבן בסוף ימיה בגיל תשעים שנה ומהבן הזה יצא כלל ישראל, ואילו שרה אמנו הייתה נופלת לייאוש ומפסיקה להתפלל ולבקש מהקב"ה שתזכה לבן לא הייתה זוכה לבן, אבל בגלל שלא התייאשה אלא המשיכה להתפלל ולבקש, זכתה לבן.

כח ההתחדשות

רבי חיים מוולוז'ין, תלמידו המובהק של הגר"א, כותב בספרו "נפש החיים", שמתקני נוסח התפילה אנשי כנסת הגדולה, המשיכו בכוחם המיוחד כוונה שונה בכל תפילה ותפילה. ומה שאפשר להשיג ולהשפיע בתפילה אחת, אין להשיג בשום תפילה אחרת. ואנו עומדים לפני התחלה חדשה לפני

על כריתות ומיתות בית דין ועשה תשובה, תשובה ויוה"כ תולין ויסורין ממרקין, שנאמר (תהילים פט, לג) 'ופקדתי בשבט פשעם ובנגעים עוונם'. אבל מי שיש חילול השם בידו, אין לא כח בתשובה לתלות ולא ביוה"כ לכפר ולא ביסורין למרק, אלא כולן תולין ומיתה ממרקת שנאמר (ישעיה כב, יד) 'ונגלה באזני ה' צבאות אם יכופר העוון הזה לכם עד תמותון'."

אבל כותב רבנו הרש"ש הקדוש בספרו נהר שלום, שאם יהודי יהרהר בלבו תשובה שלימה בשעת תקיעת השופר בראש השנה שהוא עת רצון גדול מאוד, יכול להתכפר על הכל ואפילו העבירות החמורות ביותר.

מזכירים עקידת יצחק ולא שהיטת יצחק

אם נתבונן נראה שבראש השנה אנחנו מזכירים את עקידת יצחק בכל שלב, בליל ראש השנה אנו לוקחים ראש של כבש ואומרים "תזכור לנו עקידתו של יצחק אבינו בן אברהם אבינו עליו השלום", ובתפילה אנו

עפיפתו גבוה יותר מכל העופות, וכשנשלמו לו עשר שנים מגביה עפיפותו עד מאוד עד שיתקרב מאוד לשמש, ומרוב חמימותו נשרפים כנפיו ונופל לים ויתחדש ונברא לו כנפים חדשות וכן יעשה כל עשר שנים, וכשיגיע לגיל מאה יעלה כמנהגו ויפול לים וימות שם. רואים אנו אצל הנשר שדווקא מתי שנשרו כנפיו ונראה שאבדה כל תקוה זהו הזמן שבו הוא חוזר לכוחותיו מחדש.

להרהר בתשובה בשעת תקיעת השופר

הגמרא במסכת יומא (פו א) כותבת "שאל רבי מתיא בן חרש את רבי אלעזר בן עזריה ברומי - שמעת ארבעה חלוקי כפרה שהיה רבי ישמעאל דורש? אמר - שלשה הן ותשובה עם כל אחד ואחד, עבר על עשה ושב אינו זז משם עד שמוחלין לו, שנאמר (ירמיה ג, יד) 'שובו בנים שובבים'. עבר על לא תעשה ועשה תשובה, תשובה תולה ויוה"כ מכפר, שנאמר (ויקרא ט, ל) 'כי ביום הזה יכפר עליכם מכל חטאותיכם'. עבר

יצחק אבינו פחד מהיצר הרע

ויש ענין נוסף שבגיננו אנו מזכירים בר"ה את עקידת יצחק, שהרי לכאורה היינו צריכים לומר 'זכור לנו את שחיטת יצחק', שהרי אברהם אבינו לקח את הסכין ובא להעביר אותה על צווארו של יצחק, ופתאום ירד מלאך מן השמים ואמר לו אל תשלח ידך אל הנער ואל תעש לו מאומה, וכן כתוב 'וילכו שניהם יחדיו' ששניהם היו שווים במחשבה שגם יצחק הסכים להישחט ולהיות קרבן לקב"ה, וא"כ מפני מה איננו אומרים 'זכור לנו את שחיטת יצחק'?

אלא שיצחק אמר לאברהם אביו - אבא אני רוצה להיות קרבן לקב"ה, אבל אני מפחד שמא כשאראה את הסכין אני אפחד ואני אקום ואברח, לכן אבא בבקשה ממך תעקוד אותי חזק שלא אוכל לזוז כלל בשעת השחיטה, לכן בראש השנה אנו אומרים לקב"ה 'ועקידת יצחק היום ברחמים תזכור', אנו אומרים לקב"ה - ריבוננו של עולם אם יצחק אבינו

אומרים "ועקידת יצחק היום לזרעו ברחמים תזכור", וכן כל תקיעת שופר מהותה וכן אומרת הגמרא במסכת ראש השנה (טז א) "אמר רבי אבהו למה תוקעין בשופר של איל, אמר הקדוש ברוך הוא תקעו לפני בשופר של איל כדי שאזכור לכם עקידת יצחק בן אברהם, ומעלה אני עליכם כאילו עקדתם עצמכם לפני". רואים אנו שחז"ל גילו לנו שהדבר שמעורר רחמים על עם ישראל ביותר בראש השנה הוא זיכרון עקידת יצחק, וכמו שכתוב בזוהר הק' שכל גזירה שתהיה ח"ו על עם ישראל, בשעה שמזכירים את עקידת יצחק מיד מתבטלת הגזירה.

והכח הגדול שהיה בעקידת יצחק הוא שבעקידת יצחק ראינו מסירות נפש, שיצחק אבינו מסר את נפשו בלב שלם ובשמחה לקב"ה, ובמקום שיש מסירות נפש שם נפתחים כל שערי השמים, כמו שאומר הבעל שם טוב שיש כח ליהודי לבטל כל גזירות שיש בעולם בשעה שמקיים מצוה מעל הכוחות שלו, שאז הקב"ה אומר אם אתה עושה מעל הכוחות שלך גם אני אעשה עבורך מעל הטבע.

על קדושת ה'. וכמו שהזכרנו שדבר שהגיע במסירות נפש, מטביע את חותמו לדורות, שבהר המוריה הייתה מסירות נפש של אב שלוקח את בנו לשחיטה והבן יכול להתנגד, כמו שאמרו חז"ל שיצחק אבינו היה בן שלושים ושבע שנים בשעת העקידה, ועם כל זאת בקשתו של יצחק אבינו בשעת העקידה הייתה כמו שנאמר בפיוט, 'אנא חזק מאסרי ועת יקד יקוד בבשרי קח עמך הנשאר מאפרי ואמור לשרה זה ליצחק ריח'!!!

נתאר לעצמנו איזו מסירות נפש גדולה זו שיצחק אבינו מבקש מאברהם אביו, שיעקוד ויקשור אותו היטב שמא יזוז בשעת השחיטה ויפסל הקרבן. וכמו שאמרו בזוהר הקדוש שכל גזרה קשה שיש בעולם, בשעה שמזכירים עקידת יצחק מיד מתבטלת הגזירה, ולכן אותו מקום שהייתה בו כזו מסירות נפש התקדש בקדושת עולם. משא"כ הר סיני ששם הקדושה באה מאליה, שהקב"ה השפיע קדושה מלמעלה ולא הייתה בזה מסירות נפש מצד עם ישראל, תיכף לאחר מעמד הר סיני ניטלה הקדושה, כיון שלא הגיעה ע"י עמל

שהיה קדוש וטהור פחד מהיצר הרע אנחנו מה אנו נגיד, ולכן אומרים תזכור לנו עקידת יצחק ולא שחיטת יצחק.

ההבדל בין הר סיני להר המוריה

וידוע שהר המוריה הוא לעולם מקום קדוש, ולעומת זאת הר סיני התקדש רק לאותה שעה של מעמד הר סיני ולאחר מכן אין בו שום קדושה. ולכאורה צריך להבין מהו החילוק בין קדושת הר סיני שמיד לאחר מתן תורה נסתלקה ממנו הקדושה, לקדושת הר המוריה שעד היום הקדושה בעינה עומדת?

ונקדים מה שנאמר במדרש, שהמקום של קודש הקודשים הוא המקום שבו עקד אברהם אבינו את בנו יצחק, שבאותו מקום נקבע אח"כ שייבנה קודש הקודשים.

וזו הסיבה שעד היום לא פרחה הקדושה ממקום זה, כיון שהקדושה חלה על המקום מכוח מסירות הנפש של אברהם ויצחק, שמסרו נפשם

ומסירות נפש.

בזכות מה זכו אברהם ושרה לבן

המדרש (כלי יקר בראשית יח ו) אומר למה נסמכה פרשת הכנסת אורחים של אברהם אבינו ללידת יצחק? ללמדך שבזכות הכנסת אורחים שהכניס אברהם אבינו לביתו, זכה להיפקד בן.

מבאר החפץ חיים, שבדרך הטבע לא היה ראוי אברהם אבינו להיפקד בבנים שאמרו חז"ל שאברהם ושרה היו עקרים, וזכו לנס להיפקד בן בזכות שאברהם אבינו ושרה אימנו מסרו את נפשם והכניסו אורחים מעל הטבע במסירות נפש גדולה, וזכו מידה כנגד מידה - הם עשו טוב לבריות מעל הטבע ומעל כוחותיהם, גם הקב"ה עשה נס מעל הטבע וזכו להיפקד בן.

מתי נברא העולם?

הגמרא במסכת ראש השנה (יא א)

אומרת בשם רבי אליעזר בן הורקנוס שבכ"ה באלול נברא העולם, ולכאורה הרי אנו אומרים בתפילה של ראש השנה 'זה היום תחילת מעשיך זיכרון ליום ראשון', וכך ניתן להבין שהעולם נברא בא' בתשרי ולא בכ"ה באלול? וכן דרשו חז"ל על הפסוק 'בראשית ברא אלוקים' בראשית אותיות א' בתשרי?

אלא אומרים רבותינו ז"ל, שהאמת היא שהעולם נברא בכ"ה באלול, אבל אדם הראשון נברא רק ביום השישי לבריאת העולם שהוא א' בתשרי ומכיוון שעיקר בריאת העולם היא בשביל האדם וכל זמן שלא נברא אדם הראשון לא התקיימה תכלית בריאת העולם, לכן אמרו חז"ל שבא' בתשרי נברא העולם כי בו הייתה בריאת אדם הראשון, אבל תחילת בריאת העולם הייתה בכ"ה באלול, כי התכלית שלשמה הקב"ה ברא את העולם היא כדי שהאדם יכיר את מלכותו של הקב"ה, שהוא הבורא והוא המנהיג ובלעדיו אין קיום לעולם.

המדרש אומר משל למה הדבר דומה

אדם הראשון למשפט ואדם הראשון עשה תשובה ובזכות שעשה תשובה יצא זכאי בדין, וכשראה אדם הראשון שיצא זכאי בדין ביקש מהקב"ה - ריבונו של עולם בשעה שתבוא לדון את בני בבקשה ממך תדון אותם ביום הזה בא' בתשרי, וזה יהיה סימן לבני שאם יעשו תשובה יצאו זכאים בדין, כמו שאני עמדתי למשפט בא' בתשרי ויצאתי זכאי בדין, כך גם בני יהיה להם סימן טוב שיעמדו למשפט ביום הזה יעשו תשובה ויצאו זכאים בדין.

הקב"ה דן את עם ישראל בשעת שמהתו

רבינו הרמב"ם כותב שהסיבה לכך שהקב"ה קבע את יום המשפט ביום הראשון של השנה ולא בסוף השנה היא מכיוון שלא כמידת הקב"ה מידת בשר ודם, בשר ודם דן את אוהבו בשעת רצונו [כשהוא שמח], ואת אויבו בשעת כעסו, והקב"ה דן את כל העולם בשעת רצונו בחודש תשרי, שיש בו מועדים ומצוות הרבה, שופר, יום כיפור, סוכה, לולב,

לחתן וכלה שהגיע יום חתונתם, ומכינים את האולם ועורכים את השולחנות והתזמורת מתחילה לנגן, אבל אם נשאל מתי התחילה החתונה לא נאמר משעה שהתחילו לערוך את השולחנות, ולא משעה שהתחילו להגיש אוכל בשולחנות ולא משעה שהתחילה התזמורת לנגן, אלא נאמר שהחתונה התחילה משעה שהגיעו החתן והכלה, כך הקב"ה ברא את כל העולם בכ"ה באלול אבל אדם הראשון שהוא עיקר הבריאה נברא בא' בתשרי.

הדין הוא בהתחלה ולא בסוף

ולכאורה מדוע קבע הקב"ה את יום המשפט לדון את בני האדם בתחילת השנה, ולא בסוף השנה ביום האחרון של השנה?

אלא אומר המדרש שהקב"ה ברא את האדם הראשון בא' בתשרי ובאותו יום שהקב"ה ברא את אדם הראשון, הזהירו הקב"ה שלא יאכל מעץ הדעת ובאותו יום אדם הראשון חטא ואכל מעץ הדעת, ובאותו יום העמיד את

וארבעת המינים.

לא האכילה עיקר, אלא האמירה

כל ימי, בדין הוא שאהנה פעם אחת בחיי! הן חסכנו שלוש מאות דינרים לעת זקנה - הבה נלווה עוד מאתיים, ונטעם פעם בחיינו טעם עשירות!" אמר ועשה.

בהזדמנות הראשונה נסע לפריז, וקנה את הציפור המופלאה. הביא אותה לביתו, והורה לאשתו שתכין קדירה גדולה עם בצלים ובולבוסים, ותיתן חצי ציפור לתוך הקדירה - ודאי ייתן בשרה של הציפור טעם בכל התבשיל, והם יאכלו וישבעו ממעדני העשירים. עשתה האישה כדבריו. טעמה מן התבשיל, ולא הרגישה בו כל טעם. אמר לה בעלה: "אין זאת אלא שאין לערב טעם גן עדן בטעם בולבוסים, נסי נא לצלות את החצי הנותר בפני עצמו". עשתה כן, והם ישבו לאכול. נגסו בבשר המועט, והנה טעמו מריר ויבש... חשכו עיני העגלון ואמר "אוי לי ואללי לי, את כל חסכונותיי הוצאתי, והלוואות רבות נטלתי, ולבסוף - לא כלום! אולי לא ידענו להכין את התבשיל כראוי, אולי שכחנו לשים איזה תבלין? אולי ניתן עוד להציל את ההשקעה, לחוש את הטעם הנפלא?"

בספר "שערי ארמון" מובא משל נאה ונוקב על התפוח בדבש ושאר סימני ראש השנה לשנה טובה ומבורכת: מעשה באציל שנסע במרכבתו עד פריז, ירד מן המרכבה ונכנס לחנות אחת. כעבור שעה קלה יצא משם. ובידו כלוב זעיר, ובו ציפור קטנה. תמה העגלון: נסיעה כה ארוכה, עבור ציפור כה קטנה? אזר עוז, ושאל את פי אדוניו. אמר לו האדון: "ציפור זעירה זו, זמיר שמה!". אבל העגלון לא הבין מאומה, שב ושאל: "ומה מחירה?" ענהו האציל: "חמש מאות דינרים!" תמה העגלון שבעתיים. ישב האציל במרכבה ופנה לשוב לארצו. כשהגיע העגלון לביתו אמר לאשתו: "שמעי ואספר לך דבר פלא. אדונינו האציל נסע עימי לצרפת, וקנה בפריז ציפור קטנה, כה זעירה, בחמש מאות דינרים! אין זאת, אלא שטעמה טעם גן עדן! מה אומר לך, הרי האדם חי רק פעם אחת, אני עמל כה קשה

אמנם תלויים ברצון הבורא ובחסדו, ויכולים להשפיע על גזר הדין ועל השנה העתידה בתשובה ובהחלטה כנה לשיפור והטבת מעשים! ויהי רצון שתתחדש עלינו שנה טובה ומתוקה!

מבקשים מהקב"ה ע"י סימנים

הרב הקדוש בעל 'שפת אמת' כותב, שבראש השנה עושים סימנים לשנה טובה ומתוקה, והרמז בדבר הוא שהרי אין אדם עושה סימנים אלא בשעה שהוא לא רוצה לדבר בפירוש, ולכאורה למה אנחנו עושים רק סימנים ולא מבקשים בפירוש, אלא מכיוון שראש השנה הוא יום הדין ויום המשפט אבל הוא גם יום הכרתו של מלכו של עולם, ולא יאה לבקש בקשות פרטיות במפורש בראש השנה, אבל מכיוון שאנחנו לא יכולים להתקיים בלי הבקשות שלנו כי בלי גשמיות אי אפשר להתקיים, נתנו לנו חכמינו ז"ל עצה טובה להזכיר את הבקשות הפרטיות ברמז ולכן אנו עושים סימנים ולא מבקשים

קם ועלה לארמון האציל, וסיפר את סיפורו: "ראיתי שאדוני קנה ציפור קטנה במחיר כה רב, והתאוותי אף אני לכך, קניתי ציפור כזאת וביקשתי להרגיש לרגע כמו אציל ופריץ. אבל כאשר בישלתי - לא מצאתי בה כל טעם. את האמת אומר: לו הייתי קונה אווז בשני זהובים, היה ערב לחיכי פי מאה!"

צחק האציל וקרא: "הוי פתי אתה, ושוטה מטופש! ציפור זו אינה לאכילה! עיקרה - לשמוע את זמירותיה, וליהנות מקולה! אם לאכילה - יש גדולות ממנה וטעימות ממנה עשרות מונים, אבל אם לשירה - אין כשירתה בכל הציפורים.

והנמשל: אותם שליל ראש השנה שלהם מתאפיין בשפעת "סימנים" - שיהיו לטובה ולברכה! תפוח בדבש ורימון, ראש כבש וכרתי, סילקא ורוביא. עליהם לדעת, שאם למאכל - יש מאכלים טעימים יותר, ומשביעים יותר. אבל המאכלים אינם העיקר, אלא האמירה, ה"יהי רצון" שנלווה אליהם, שיהא נובע מעומק הלב והרגש, ומחרדת הדין. שנדע שאנו

תורה, ולכן כל אחד ואחד שנמצא
אתנו בקביעות של השיעור השבועי,
וגם אלו ששומעים את השיעור
מרחוק כל אחד מהם מביא אתו את
לימוד התורה של כל השנה של יום
שלישי, ובוודאי הזכות הגדולה הזו
תגן על כל אחד ואחד.

יהי רצון בעזרת ה' שהקב"ה יעזור
ונזכה לשנה טובה ומבורכת, ונזכה
כולנו ביחד להיכתב בספר חיים
טובים בספר צדיקים וחסידים בספר
בריאות ופרנסה טובה, ושנזכה
בקרוב ממש לגאולה שלימה ולביאת
משיח צדיקנו בעגלא ובזמן קריב
ונאמר אמן.

במפורש.

השנה קיבלנו הסתכלות הדשה

השנה הזאת (תשפ"א) שונה מכל
שנה, ויש דברים שבשנה שעברה
לא הרגשנו צורך להתפלל ולבקש
עליהם, ועכשיו דברים השתנו
בעולם ואנחנו מסתכלים על החיים
בהסתכלות אחרת משנה שעברה.

כמה גדולה זכותם של הקבועים בשיעור

אין לך זכות גדולה בעולם כמו לימוד

חיזוק גדול לקראת יום הכיפורים

הנך מוזמן להשתתף

בשיעור השבועי

שיתקיים אי"ה

ביום שלישי

ח' תשרי תשפ"ב 14.9.21

בבית המדרש מוסדות התורה והחסד

"בית מאיר" רחוב העצמאות 39 רובע הסיטי אשדוד

בשעה 20.30

מפי מו"ר בן של קדושים האדמו"ר

הרב שמואל שמשון שולידאנר שלישי

עזרת נשים פתוחה
הציבור מוזמן להשתתף